

גמ"ר 3131/05/18 - פרקליטות מחוז דרום שלוחת לכיש נגד יצחק בטיטו

בית משפט השלום לתעבורה באשדוד

04 מרץ 2021

גמ"ר 3131-05-18 פרקליטות מחוז דרום
שלוחת לכיש נ' בטיטו

לפני כבוד השופטת בכירה רבקה שורץ
המאשימה בעניין:

פרקליטות מחוז דרום שלוחת לכיש
ע"י עו"ד עידן איבגי

ע"י בא כוחו עו"ד

נגד

יצחק בטיטו

הנאשם

ע"י בא כוחו עו"ד אלירן בלוטמן

גזר דין

פתח דבר

הנאשם **הורשע** לאחר שמיעת ראיות, בעבירות, שעניינן **גרימת מוות ברשלנות** בניגוד לסעיף 64 **לפקודת התעבורה** ואי מתן זכות קדימה להולכת רגל, שחצתה במעבר חצייה בניגוד לתקנה 67(א) **לתקנות התעבורה**.

עובדות כתב האישום

ביום 18.09.2017 סמוך לשעה 09:45 הנאשם נהג במשאית מסוג ניסן, ברחוב אלי כהן (אשקלון), ממזרח למערב.

בהגיע הנאשם לצומת עם רחוב תשרי (צומת "T") הנאשם נהג את המשאית בנתיב הימני, התקרב לצומת שבכוונתו להמשיך ישר. הנאשם חצה את הצומת ופגע בהולכת רגל אשר חצתה את הכביש במעבר חצייה.

מעבר החצייה מסומן על פני הכביש (תמרור 811), כשמעל מעבר החצייה הוצב תמרור 306 עילי (מתן זכות קדימה להולכי הרגל החוצים) ותמרור 707 רמזור צהוב מהבהב (תן להולך הרגל או לרוכב האופנים לחצות בבטחה את הכביש).

האירוע התרחש בשעות הבוקר, באור יום.

הכביש בו נהג הנאשם בעל 2 נתיבים במסלול נסיעת הנאשם, כאשר הנאשם בנתיב הימני.

הולכת הרגל חצתה את רחוב אלי כהן, כשהיא אוחזת מקל הליכה, מימין לשמאל כיוון נסיעת הנאשם והספיקה לחצות

4.5 מטרים ממעבר החצייה.

הנאשם לא הבחין כלל בהולכת הרגל, לא שהחלה לחצות את מעבר החצייה, ופגע בה עם חזית המשאית. הולכת הרגל נחבטה בחלקה הקדמי של המשאית, נהדפה קדימה, הוטלה על הכביש ונחבלה חבלות קשות. הולכת הרגל הובהלה לביה"ח "ברזילי", כשהיא סובלת מפגיעה רב מערכתית ומאחר יותר, באותו היום, נפטרה עקב החבלות שנגרמו לה כתוצאה מן התאונה.

הנאשם כלל לא הבחין בהולכת הרגל, בהגיעו למעבר החצייה, בעת בה הולכת הרגל חצתה את הכביש.

הנאשם לא נתן זכות קדימה להולכת הרגל ולא אפשר לה להשלים את החצייה בבטחה.

הנאשם לא שם ליבו אל הנעשה במעבר החצייה ובקרבתו, לא שינה את אופן נהיגתו בהתאם לתנאי הדרך, לא האט את מהירות נסיעתו, כמתחייב ולא נהג כפי שנהג מן הישוב היה מתנהג בנסיבות העניין.

הנאשם כפר, נשמעו ראיות ובסופו של דבר הנאשם הורשע בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ראיות לעונש

ראיות המאשימה לעונש

המאשימה הגישה גיליון הרשעות קודמות (ת/35) ללמדנו על וותק הנהיגה של הנאשם משנת 1989, ועברו התעבורתי המונה 34 הרשעות קודמות כולל עבירות בטיחותיות.

מטעם המאשימה העידו בני משפחת המנוחה.

בעלה של המנוחה, מר ולנטין קולובר, שהיה עם המנוחה בעת קרות התאונה העיד כי הוא כבן 80 שנה, מתגורר בגפו מאז התאונה וכי רע לו מאוד ללא אשתו המנוחה. מר ולנטין תאר את הקשר הטוב שהיה לו עם המנוחה, את געגועיו אליה וחוסר יכולתו להתרגל לעובדה שאיננה נוכחת בחייו.

ניכר כי אובדן המנוחה יצר אצל בעלה חלל שלא ניתן למלא והוא מבקש, שהנאשם יקבל עונש הולם.

בנה של המנוחה, מר ויקטור קולובר העיד כי אימו היתה צעירה מאביו למעלה מעשור שנים והיא זו שסייעה לו בבעיותיו על רקע בעיות הבריאות מהם סובל (בעיות לב). הבן מתאר את הקשיים שחווה בחיי היומיום מאז שאימו נהרגה בתאונה, עובדה כי הוא ואשתו עובדים קשה והוא חייב לפנות זמן בכדי לטפל באביו שנותר בודד, לסייע לו, לדאוג לצרכיו ואף ללוות אותו לבית הקברות לפקוד את קברה של המנוחה בתדירות גבוהה בשל רצון האב.

הבן מתאר כי בשל המשבר על רקע האובדן הפתאומי של המנוחה, מתקשה אביו לישון, בוכה כל הזמן ונזקק לטיפול פסיכיאטרי.

נכדתה של המנוחה, הגב' אנסטסיה קולובר העידה בכאב רב על חשיבותה של סבתה למשפחה, על הדומיננטיות של המנוחה בחיי בעלה ועל היעדר שלוות הנפש של סבה מאז התאונה.

עוד העידה הנכדה, על הקשר המיוחד שהיה לה עם סבתה, ששימשה עבורה גם כאם ועל געגועיה אליה.

הנכדה תיארה את המנוחה כאישה מדהימה, חזקה, שבני המשפחה עלו לארץ בזכותה, אישה אהובה שסייעה רבות לבעלה שסובל מבעיות בריאותיות וכעת בני המשפחה חווים את כאבו ובדידותו בעקבות אובדן המנוחה.

בני משפחת המנוחה עתרו להטלת מאסר על מנת לעשות צדק עם המנוחה ובני משפחתה.

ראיות ההגנה לעונש

במסגרת הראיות לעונש הגיש ב"כ הנאשם לבית המשפט מסמך המלמד, כי הנאשם מונה כאפוטרופוס לאביו (נ/12), תעודת פטירה של חמו, מסמכים רפואיים הנוגעים לתאונה שארעה בשנת 2004 כשנפל מגג, מסמכים רפואיים הנוגעים למצב בריאותה של חמותו החולה במחלה קשה, מסמכים רפואיים הנוגעים לנאשם המוכר בביטוח לאומי כנכה ומסמכים רפואיים הנוגעים למצב בריאותה של רעייתו.

כמו כן, העידו 7 עדי אופי.

מר יצחק אברג'ל - מנהל בית ספר העיד, כי מכיר את הנאשם עשרות שנים וכי חי אתו בשכנות.

מר אברג'ל מכיר גם את בני משפחת הנאשם לרבות בתו של הנאשם אשר עובדת כמחנכת בבית סיפרו.

מר אברג'ל העיד כי הנאשם קשור מאוד לקהילה, ער לצורכי הקהילה ותורם לקהילה.

העד הדגיש את אפיו הטוב והנדיב של הנאשם אשר מושיט יד לסייע לאנשים בקהילה. הנאשם תואר על ידו כאיש של חסד החותר לשלום בין בני הקהילה. העד הוסיף וציין, כי הבחין שמאז התאונה בני המשפחה מודאגים ועצובים בשל מצבו של הנאשם.

מר זנוולס יוסף - יו"ר עמותת "יד לעזרה" באשקלון העיד, כי הנאשם פעיל בחלוקת מזון בימי חמישי וערבי חג לנזקקים הגם שהדבר כרוך בפעילות עד לשעות המאוחרות של הלילה. עוד תאר העד, כי הנאשם פעיל בבית הכנסת, אקטיבי, יוזם כיבוד אירועים ובחגים הוא משמש אמן קשבת למתפללים. העד מסר כי בין יתר פעילותיו של הנאשם, הוא דואג כי עשרות ילדים יקראו תהילים מידי שבת, יברכו חיילים וידאגו לזכות את עם ישראל.

הוסיף העד וסיפר, כי כ - 6 שנים הנאשם מטפל באדם בעל צרכים מיוחדים דואג לו באופן יוצא דופן ומרעיף עליו יחס מיוחד.

העד מתאר את הנאשם כאיש חסד והוא סבור, כי בלעדי הנאשם מפעל ההתנדבות האדיר שבו פועל, יקרוס.

העד ניר דהאן - העיד כי הנאשם דואג לו כאילו הוא בנו. ביתו של הנאשם משמש לו בית חם, ולאחר שנפגע בתאונת עבודה הנאשם סייע לו, דאג לבריאותו ולצרכיו, תמך בו כלכלית והשקיע רבות מזמנו, באופן שאפילו הוריו לא יכלו לדאוג לו.

העד חש כי הנאשם הינו האב השני שלו מעריך את תמיכתו של הנאשם, תקופה בת שנים שניתנת לו בלב רחב ובנפש חפצה.

העדה סימה מכלוף - אחותו הצעירה של הנאשם תיארה את האסונות שפקדו את בני המשפחה לאחר שאח אחר נפטר מדום לב ומספר חודשים לאחר פטירתו, אביה קיבל אירוע מוחי והפך נכה סיעודי. העדה תארה כי הנאשם, מונה כאפוטרופוס לאביהם, מטפל בכל ענייניו של אביהם, דואג לו לארוחות, דואג לקחתו לתפילות וסועד אותו בחיי היום יום. לדבריה, הנאשם מהווה דמות משמעותית עבור האב.

העדה שהינה מנהלת בית ספר, מתארת כי אף שגם היא מונתה כאפוטרופוס לאביהם, היא סומכת על הנאשם בכל הכרוך בטיפול הנ"ל הואיל והיא מטפלת בשתי בנות החולות במחלה גנטית. בנסיבות העניין, רוב הפעילויות הקשורות בסיוע לבני המשפחה "נופלות" על כתפי הנאשם והיא לא יודעת מה יקרה, אם הנאשם יעדר.

העד אליהו גוהרי - מכיר את הנאשם כ - 10 שנים מאז עבר להתגורר באותה שכונה. העד תאר כי הנאשם תורם רבות לקהילה, הן מזמנו, הן כלכלית והן במסגרת הפעולות השונות בבית הכנסת. העד מתאר כי הנאשם בעבר היה אדם שמח, אך מאז התאונה, הנאשם סובל, אומר קדיש על המנוחה מידי שנה וניכר כי הוא מצטער על נסיבות התאונה ותוצאותיה.

העד הדגיש כי הגם שחייו של הנאשם השתנו מאז התאונה, הוא ממשיך לתרום לקהילה והעד לא יודע כיצד הקהילה תוכל להמשיך להתקיים בלעדי הנאשם אם יאלץ להעדר תקופה מסוימת.

העדה דינה משרקי - בתו של הנאשם. העדה הביעה צער על הכאב שנגרם לבני משפחת המנוחה. העדה תארה, כי לאביה - הנאשם היו חיים לא פשוטים לאחר שנפל מעבודתו ונזקק לכיסא גלגלים למשך כ - שנה, שאז האם סעדה אותו.

הבת ציינה כי הנאשם איבד לאורך חייו אנשים שהיו קרובים אליו (אימו, אחיו, אחיינו) וכי בעקבות התאונה, התדרדר מצבו הנפשי והבריאותי, כי הנאשם לקח את האירוע ללב ואף עבר צנתור.

הבת תארה את הנאשם כאדם שמח שאוהב שבתות, אירועים משפחתיים ומדגישה כי מאז התאונה, הנאשם השתנה, הוא יותר שקט וניכר כי קשה לו.

הבת מתארת כי הנאשם הינו אבן יסוד בבית וכי הנאשם תומך כלכלית בבני המשפחה תוך שהיא מציינת, כי גם היא וילדיה מתגוררים עמו והנאשם משמש לילדיה דמות הורית.

הבת מציינת כי אביה חש צער עמוק על תוצאות התאונה והיא מבינה, כי גם משפחת המנוחה חווה צער.

הבת פנתה לרחמי בית המשפט וביקשה שלא לשלוח את הנאשם אל בין כותלי הכלא.

עמדות הצדדים לעונש

טיעוני ב"כ המאשימה לעונש

ב"כ המאשימה הגיש טיעונים לעונש בכתב והוסיף עיקרי טיעון בעל פה.

ב"כ המאשימה הפנה לנסיבות האירוע כעולה מעובדות כתב האישום ולפרטי הרשלנות.

ב"כ המאשימה ציין כי עסקין בתאונת דרכים שארעה במעבר חציה, בעיר מגורי הנאשם.

ב"כ המאשימה הדגיש כי הרשלנות של הנאשם מתבטאת בכך שנהג מבלי להאט ; מבלי שהתאים את מהירות נסיעתו לתנאי הדרך והתנועה ; מבלי שנתן דעתו למתרחש מלפניו ; מבלי שצפה את האפשרות שהולך רגל יחצה את הכביש ; באי-הבחנה בהולכת הרגל עת חצתה את הכביש במעבר חציה ; באי-מתן זכות קדימה להולכת הרגל תוך שהיה לפניו שדה ראייה פתוח לפניו לכוון מעבר החציה; באי-מתן אפשרות להולכת הרגל להשלים חציה בבטחה.

ב"כ המאשימה סבור כי הנאשם לא נהג כפי שמצופה מנהג מן הישוב לנהוג בנסיבות העניין וכן, כי חלה עליו חובות זהירות מוגברות. האחת, בכך חובת זהירות מאחר והתקרב למעבר חציה והשנייה, מתוקף היותו נהג מקצועי שנהג ברכב כבד עם מטען.

ב"כ המאשימה פירט את הנימוקים לקביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לעיקרון ההלימה וציין את הערך חברתי שנפגע מביצוע העבירה ואי ניסיון מצד הנאשם למנוע את התרחשותה כפי שהיה עליו לנהוג שכן אלה גרמו לפגיעה בערכים חברתיים כמו קדושת החיים, הגנה של שלמות גופו של האדם, תחושת הביטחון האישי וביטחון הציבור.

עוד ציין ב"כ המאשימה, כי באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות (סעיף 40ט לחוק העונשין) חלקו היחסי של הנאשם, אשר לדידו הוא מלא ומוחלט.

ב"כ המאשימה גם הפנה לניזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה כמו גם הותרת משפחתה של המנוחה, בעלה, בנה ונכדתה בלעדית.

ב"כ המאשימה ציין את החובות המוטלות על נהג בהתקרבו למעבר חציה, תוך צפיית התנהגות הולך הרגל - אף אם היא רשלנית - כפי שנקבע בע"פ 558/97 מלניק נ' מדינת ישראל בהקשר זה הבהיר ב"כ המאשימה, כי במקרה דנן, לא היתה רשלנות תורמת מצידה של הולכת הרגל ובכל מקרה, אם נוצר ספק באשר לכוונת הולך הרגל, על הנהג להפעיל שיקול דעת לחומרה וכפי שנקבע ברע"פ 9618/02 וברע"פ 9426/03.

ב"כ המאשימה הפנה **לנוק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות** לרבות איבוד שליטה וגרימת נזק לרכוש בשים לב בין היתר, לעובדה ולפיה בעלה של המנוחה הלך עימה במעבר החציה וניצל באורח נס כמו גם, הולכי רגל נוספים.

ב"כ המאשימה ציין פסיקה הקיימת בעבירה דנן במגמה להתוות את מדיניות הענישה הנהוגה, כמצוות המחוקק בסעיף 40 ג לחוק.

ב"כ המאשימה ציין בין היתר, את ע"פ 6755/09 ארז אלמוג נ' מדינת ישראל לעניין הכללים המנחים בדבר הענישה הראויה בעבירות גרימת מוות ברשלנות אשר לשיטת המאשימה, עולים בקנה אחד עם העקרונות שנקבעו בתיקון לחוק העונשין.

בנוסף, ב"כ המאשימה הפנה למדיניות הענישה הנהוגת במקרים כגון המקרה דנן וציין, כי בית המשפט העליון קבע, כי על נהג ברכב כבד מוטלת חובת זהירות מוגברת (רע"פ 698/14 מוחמד אלג'בור נ' מדינת ישראל, רע"פ 3761/11 מוחמד חלף נ' מדינת ישראל).

באשר לרכיב הפסילה, ב"כ המאשימה ציין את מדיניות הענישה בהטלת פסילה לתקופה ממושכת וכפי שנקבע בין היתר ברע"פ 5112/16 אברהם כהן נ' מדינת ישראל, רע"פ 9909/17 מאיר דרויש נ' מדינת ישראל.

לאור האמור לעיל ובהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין בשים לב לפגיעה בערכים החברתיים מביצוע העבירה, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, ב"כ המאשימה ביקש לקבוע **מתחם אשר ינוע החל מ-18 חודשי מאסר בפועל יעד 30 חודשי מאסר בפועל**.

לעניין הפסילה, ב"כ המאשימה סבור, כי יש לקבוע **מתחם אשר ינוע החל מ - 12 שנות פסילה ועד 18 שנות פסילה**.

טענות ב"כ המאשימה לעניין גזירת העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם -

התאמת העונש המתאים לנאשם בתוך המתחם - התרכזת בין היתר, בבחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה לפי סעיף 40 יא' לחוק.

ב"כ המאשימה ציין, כי עסקינן בנאשם שבחר לנהל את משפטו עד תום וזוהי זכותו.

יחד עם זאת, לא עומדת לנאשם זכות הנסיבה לקולא כמי שהודה ולקח אחריות על מעשיו, הביע חרטה וחסך זמן שיפוטי יקר.

נוסף על כך, ציין ב"כ המאשימה, כי יש ליתן את הדעת על **עברו התעבורתי** של הנאשם, הכולל 34 הרשעות קודמות, שיקולי הרתעה אישיים והרתעת הרבים.

לדעת ב"כ המאשימה, יש להעביר **מסר לציבור** שחיי אדם אינם הפקר ולהחמיר בענישה, כשעסקינן ברשלנות ברף גבוה (עיין: עמ' 28 שו' 8 להכרעת הדין מיום 12.11.2020).

ב"כ המאשימה ציין, כי העבירה של גרימת מוות ברשלנות מבוצעת לרוב על ידי אנשים נורמטיביים שנוהגים בכבישי המדינה ולפיכך, ב"כ המאשימה סבור, כי אין ליתן משקל מופרז לקולא לנסיבותיו האישיות של הנאשם עד כדי חריגה מהמתחם שהוצע על ידי ב"כ המאשימה ואף ביטול עונש המאסר שהונהג בפסיקה (רע"פ 2955/12 פלונית נ' מדינת ישראל שם נקבע, כי על בית המשפט לשקול מערכת שיקולים רחבה יותר, הכוללת גם את בחינת תוצאות התאונה והאינטרס החברתי שבענישה, תוך מתן תשומת לב לקטל בכבישים).

ב"כ המאשימה ביקש להעדיף את אינטרס הציבור להרתיע על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם - קשייו וקשיי בני משפחתו החוששים מההשלכה שעלולה להיות עליהם, אם יוטל על הנאשם עונש מאסר (עפ"ג 16213-09-19 מדינת ישראל נ' חורב). ב"כ המאשימה הדגיש כי מול קשייו של הנאשם יש ליתן את הדעת בענישה על קדושת חייו של קורבן העבירה.

ב"כ המאשימה גורס כי אין לחרוג בעניינו של הנאשם ממתחם העונש ההולם.

סיכומו של דבר, ב"כ המאשימה עתר להטלת עונש מאסר בפועל לתקופה שבין **18 חודשי מאסר בפועל ל- 30 חודשי מאסר בפועל**, פסילת רישיון לתקופה שבין 12 ל-18 שנים, קנס הולם, פסילה על תנאי ופיצוי הולם למשפחת המנוחה.

טיעוני ב"כ ההגנה לעונש

ב"כ הנאשם התחיל את טיעונו כשפירט נסיבותיו האישיות של הנאשם.

לדידו של ב"כ הנאשם המקרה דנן, נופל ל"חריג שבחריגים" המצדיק הטלת עונש בעבודות שירות ולא במאסר בפועל.

ב"כ הנאשם הדגיש, כי הנאשם אב לשישה ילדים, סב לנכדים.

הנאשם שירת בצבא, התחתן והקים משפחה על אף שבמהלך חייו פקדו אותו אירועים קשים בין היתר תאונת עבודה בגינה נפגע והוכר כנכה, לרבות אובדן בני משפחה קרובים.

הנאשם התמודד עם אותם אירועים, הצליח "לעמוד על הרגליים" ופרנס את בני משפחתו בכבוד.

עוד ציין ב"כ הנאשם, כי הנאשם תומך במשפחתו המורחבת, מסייע לאשתו הסובלת מנכות ובעיות בריאותיות, תומך בחמותו אשר חולה במחלה קשה והתאלמנה לפני מספר חודשים מבעלה, תומך גם בגיסתו ושלושת ילדיה, שעברו להתגורר בביתו וכן, משמש כאפוטרופוס לאביו בן ה- 93, שהינו ניצול שואה וסיעודי.

כיום בבית הנאשם מתגוררים 13 נפשות. הנאשם ואשתו, שני בנים, בתו ובעלה עם שני ילדיהם, חמותו וגיסתו עם שלושת ילדיה.

ב"כ הנאשם מתאר כי הנאשם הינו "עמוד התווך" של הקהילה אליה משתייך, עוזר ותומך לכל דורש.

ב"כ הנאשם גם הדגיש את תמיכתו של הנאשם בעד ניר דהאן, לו נתן קורת גג, מזון, סייע לו בעבודה, תמך בו וליווה אותו לאחר שעבר תאונה קשה ולמעשה דאג לו כפי שהורים אמורים לדאוג לבנם, וסייע לשיקומו.

ב"כ הנאשם הפנה לעדויות עדי האופי אשר תארו את פעילותו של הנאשם ותרומתו לקהילה כמו גם, תארו את ההשפעה ההרסנית שיש לתאונה על חייו וחיי משפחתו של הנאשם.

ב"כ הנאשם מדגיש כי הנאשם עדיין נוהג ולמעשה הנהיגה מהווה את מטה לחמו. צוין כי הנאשם לא יודע לעסוק בעבודה אחרת.

ב"כ הנאשם ביקש ליתן משקל לעדויות והראיות שהובאו בפני בית המשפט במסגרת הטיעונים לעונש, בהעדר תסקיר.

ב"כ הנאשם גורס, כי מצבו האישי והמשפחתי של הנאשם מורכב, הוא חווה נסיבות סביב אירועי מוות בעשור השנים האחרון, סובל בעצמו מתאונת עבודה שחווה, סובל נפשית ממצוקה בעקבות תאונת הדרכים מושא התיק דן, תומך בבני משפחתו התלויים בו, ועל אף כל המצוקות ממשיך להתמודד עם קשיי וצורכי בני משפחתו התלויים בו.

ב"כ הנאשם ציין כי כתוצאה מהתאונה נפגעו גם הנאשם ובני משפחתו.

נטען, כי הנאשם חי ברגשות אשמה, מצב רוחו ירוד והוא סובל מ"פוסט טראומה".

עוד צוין כי הנאשם מוכר כנכה בשיעור של 60% על ידי המוסד לביטוח לאומי ומטופל בבית חולים "ברזילי".

לדברי ב"כ הנאשם, אירוע התאונה "רודף" את הנאשם ולא מרפה ממנו עד כי הנאשם ניסה ליצור קשר לא באופן ישיר

עם בני משפחת המנוחה, הציע להשתתף בלוויה ובהוצאותיה, אך נענה בשלילה.

מבלי להקל ראש או לכמת את הסבל שנגרם למשפחת המנוחה, ב"כ הנאשם מתאר כי גם משפחתו של הנאשם נפגעה ואף נהרסה שכן הנאשם שהיה פעם אדם שמח ופעיל ומהווה עמוד תווך - היום, הינו אדם כבוי.

ב"כ הנאשם מבקש להתחשב בעובדה שהנאשם ריצה 90 ימי פסילה מנהלית ובנוסף, ריצה 6 חודשי פסילה שיפוטית בקשר עם העבירה דנן.

ב"כ הנאשם מדגיש כי הנאשם ובני משפחתו נפגעו כלכלית ולכן ציין, כי אם בית המשפט יטיל רכיב של פיצוי, מבקש הוא שהפיצוי יהא סמלי.

ב"כ הנאשם הפנה לזמן שחלף מהתאונה עד היום (כשלוש שנים) .

ב"כ הנאשם ציין כי מקום התאונה הוא מוקד לתאונות והפנה לעניין זה לפרוטוקול הדיון מיום 19.12.2019 (עמ' 43 שו' 8).

[נראה, כי ב"כ הנאשם טעה בהפניה וכי התכוון לעמ' 44 החל משורה 28, שם התייחסה המהנדסת להמלצתה לבנות בעתיד מעגל תנועה במקום כדי למנוע תאונות קלות, שנגרמות מכך שבכביש שהינו בן 2 נתיבי נסיעה עם מעבר חציה, כאשר רכב עוצר בנתיב אחד לתת זכות קדימה להולך רגל, בנתיב השני, רכב אחר לא עוצר].

ב"כ הנאשם סבור, כי הרשלנות אינה גבוהה והפנה בעניין זה לממצאי הבוחן שקבע כי לנאשם היה איחור של 0.73 שניות בתגובתו כנהג.

ב"כ הנאשם סבור, כי קיימת רשלנות תורמת מצד נפגעת העבירה בשים לב לחובות המוטלות על הולכי רגל טרם ירידה מהמדרכה לכביש כמו גם למעבר חציה.

ב"כ הנאשם סבור כי הפסיקה אליה הפנתה המאשימה אינה מתאימה למקרה דנן, הואיל ובאותם מקרים הרשלנות ומידת הפגיעה בערך המוגן גבוהים יותר.

ב"כ הנאשם הפנה לדוגמאות אחרות מהפסיקה והוא סבור כי הן משקפות את מדיניות הענישה המתאימה יותר למקרה דנן .

ב"כ הנאשם התייחס, בין היתר, לפסקי דין ממחוז חיפה והצפון ובמיוחד עמד על דעתו של כב' השופט שפירא, שבאה לידי ביטוי בין היתר ב ע"פ (חיפה) 41013-04-13 מיכל כרמון נ' מדינת ישראל (04.07.2013) שם לטענת ב"כ הנאשם נקבע, כי בעבירות רשלנות יש לצמצם בשימוש בעונש המאסר גם אם תוצאתן חמורה (שם בעמ' 9 לגזה"ד).

ב"כ הנאשם גם הפנה לפסק הדין של בית המשפט העליון רע"פ 548/05 מאירה לזין נ' מדינת ישראל- כב' השו' א. פרוקצ'יה (פורסם בנבו 19.1.2006) (להלן: "פרשת לזין"), שם המיר בית המשפט העליון עונש מאסר, שהוטל על הנאשמת בבית המשפט דלמטה, לעונש מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות אף שקופחו שם חייהם של שני בני אדם וזאת על רקע נסיבותיה האישיות של הנאשמת, מצבה הנפשי והעובדה שסעדה את אביה בן ה - 95. [ב"כ הנאשם היפנה גם לע"פ 1319/09 משה כהן נ' מדינת ישראל(13.05.2009) ; גמ"ר 20621-02-18 פרקליטות מחוז ת"א נ' וגנר בן ציון כב' השו' א. זרזבסקי, (פורסם בנבו 03.03.2020) ; ת"פ (חיפה) 43073-11-13 מדינת ישראל נ' זובידאט כב' הש' א. אליקים (פורסם בנבו 14.09.2016); עפ"ת (חיפה) 21675-02-18 פלוני נ' מדינת ישראל כב' השו': ר. שפירא, ב. טאובר, ע. חן ברק (פורסם בנבו 12.04.2018); עפ"ת (חיפה) 1267-05-16 חיזגילוב נ' מדינת ישראל כב' השו': ר. שפירא, ב. טאובר, ת. נאות פרי (פורסם בנבו ב- 29.06.2016)].

ב"כ הנאשם סבור, כי לא נכון במקרה דנן להטיל על הנאשם עונש מאסר לריצוי בין כותלי הכלא.

ב"כ הנאשם הפנה לדו"ח וועדת דורנר .

ב"כ הנאשם גם הפנה להוראת השעה לעניין נשיאת מאסר בעבודות שירות ולדברי ההסבר בעניינה, כי עונש מאסר בעבודות שירות יכול להתאים לעבריינים, שהמסוכנות מהם לחברה אינה גבוהה, ב"כ הנאשם מבקש לגזור גזירה שווה למסוכנות הנשקפת מהנאשם לחברה, שלדידו אף היא אינה גבוהה.

ב"כ הנאשם סבור, כי אף שהכלל בפסיקה, הוא כי בעבירות של גרם מוות ברשלנות יש להשית מאסר מאחורי סורג וברח, ניתן לחרוג מהכלל מכוח תיקון 113 לחוק העונשין, המאפשר לסטות ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום, ולהטיל במקרה דנן עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות בלבד.

סיכומי של דבר, ב"כ הנאשם ביקש לפעול במידת הרחמים להסתפק בהטלת מאסר בן 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות ולהימנע בנסיבות המקרה דנן ונסיבותיו של הנאשם, מהטלת מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג וברח.

דברי הנאשם

הנאשם נשא דברים, ביקש את סליחת משפחת המנוחה, הביע כאב על נסיבות המקרה ותאר כי הוא "חי" מידי יום את האירוע.

הנאשם מבקש מהמנוחה מחילה על מעשיו, מתפלל לעילוי נשמתה ופוקד את קברה של המנוחה.

הנאשם סיפר, כי בעקבות המקרה הוא מטופל ונוטל תרופות, מרבה להסתגר ומתקשה לשמוח גם באירועים משמחים.

הנאשם הדגיש, כי התאונה אינה פרי תכנון, כי הוא נהג זהיר בדרך כלל והוא סבור, כי כפי הנראה בשל היסח דעת, פגע

במנוחה למרות ניסיונותיו להימנע מפגיעה בה.

הנאשם ביקש להתחשב בכך שנסע לאט טרם קרות התאונה, ובעובדה שלא היה תחת השפעת אלכוהול או סמים.

הנאשם העיד, כי לאחר התאונה ניסה להתחקות אחר מצבה ולשאול לשלומה והוא מודע לכאב שחווים בני משפחת המנוחה. הנאשם מבקש סליחה מהמנוחה ובני משפחתה.

הנאשם העיד על עצמו, כי כל חייו עוזר לזולת.

הנאשם ביקש את רחמי בית המשפט וחזר על עתירתו של ב"כ הנאשם שלא להטיל עליו מאסר.

הנאשם ציין, כי הוא אוהב את אשתו ובני משפחתו וכי אביו יתקשה אם יעדר מהבית והוא - הנאשם - לא יוכל לעמוד בחוויה של ריצוי מאסר הכוללת היעדרות מביתו, בני משפחתו - אביו, אשתו וכן הציבור לו עוזר.

הנאשם סיים את דבריו בבקשת סליחה מבורא עולם, משפחת המנוחה ומשפחתו, שבעטיו, הגיעו למצב הנוכחי.

דין

המסגרת הנורמטיבית

סעיף 64 לפקודת התעבורה (נוסח חדש) התשכ"א- 1961 קובע:

העובר עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, תוך שימוש ברכב, דינו - מאסר שלוש שנים ולא פחות משישה חודשים; אולם רשאי בית המשפט, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת, שלא לפסוק מאסר מינימום כאמור מטעמים שיפרש בפסק הדין.

בית המשפט העליון קבע בשורה של פסקי דין שלושה כללים מנחים לשיקולי הענישה כשעסקין בנהיגה רשלנית אשר גרמה לתאונת דרכים שתוצאתה מות אדם:

"האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם על-ידי אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות" [ע"פ 6755/09 אלמוג נגד מדינת ישראל (16.11.2009); רע"פ 2996/13 נייאזוב נגד מדינת ישראל (13.8.2014)]; ע"פ 4300/09 בן רובי נגד מדינת ישראל

(20.5.2009); רע"פ 3714/15 מלר נגד מדינת ישראל (8.6.15).

מיום 6.12.1979

תיקון מס' 15

ס"ח תש"ם מס' 949 מיום 6.12.1979 עמ' 22 (ה"ח 1396)

64. העובר עבירה לפי סעיף 218 לפקודת החוק הפלילי, 1936 תוך כדי שימוש ברכב, דינו - מאסר שלוש שנים ולא פחות משלושה חדשים, או מאסר כאמור וקנס ~~חמשת אלפים לירות~~ מאה אלף לירות; אולם רשאי בית המשפט, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת, שלא לפסוק מאסר מינימום כאמור מטעמים שיפרש בפסק הדין.

מיום 21.8.1996

תיקון מס' 40

ס"ח תשנ"ו מס' 1599 מיום 21.8.1996 עמ' 379 (ה"ח 2480)

64. העובר עבירה לפי ~~סעיף 218 לפקודת החוק הפלילי, 1936~~ סעיף 304 לחוק העונשין, ~~התשל"ז-1977~~ תוך כדי שימוש ברכב, דינו - מאסר שלוש שנים ולא פחות משלושה חדשים, או מאסר כאמור וקנס מאה אלף לירות; אולם רשאי בית המשפט, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת, שלא לפסוק מאסר מינימום כאמור מטעמים שיפרש בפסק הדין.

מיום 30.3.2004

תיקון מס' 60

ס"ח תשס"ד מס' 1933 מיום 30.3.2004 עמ' 338 (ה"ח 9)

64. העובר עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, ~~התשל"ז-1977~~ תוך כדי שימוש ברכב, דינו - מאסר שלוש שנים ~~ולא פחות משלושה חדשים, או מאסר כאמור וקנס מאה אלף לירות~~ ולא פחות משישה חדשים; אולם רשאי בית המשפט, אם ראה שהנסיבות מצדיקות זאת, שלא לפסוק מאסר מינימום כאמור מטעמים שיפרש בפסק הדין.

עקרון ההלימה נקבע כעקרון המנחה בענישה, כפי שניתן ללמוד מלשון סעיף 40ב לחוק העונשין [עיינ: בסימן א'1 לפרק ו' בחוק העונשין, אשר הוסף לחוק העונשין במסגרת תיקון מס' 113].

על העונש להלום את חומרת העבירה ונסיבותיה ואת מידת אשמו של הנאשם.

מתחם העונש ההולם לעבירה נקבע בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו ובמדיניות הענישה.

בית המשפט בוחן גם נסיבות אחרות, שאינן נעוצות בעבירה כדי לקבוע את נקודת ההלימה בתוך מתחם הענישה. כמו כן בוחן בית המשפט האם נכון לחרוג מהמתחם לחומרא - משיקולי בטחון הציבור או לקולא - משיקולי שיקום, הכל על פי המתווה שנקבע בתיקון 113 לחוק העונשין.

הערך החברתי המוגן

הערך החברתי המוגן הינו **עקרון קדושת החיים**.

קיים אינטרס חברתי, חינוכי וכלכלי ברמה הלאומית - לחנך את ציבור הנהגים לכבד את חוקי התעבורה, במטרה להעלות את רמת הבטיחות בדרכים ולצמצם היקף התאונות בארץ - הגובות מחיר דמים גבוה.

בתי משפט נרתמו באמצעות כלי הענישה להחדיר לציבור מודעות לכללי המותר והאסור בנהיגה בכביש, לרבות לסכנות האורבות מהפרתם כמו גם להעביר מסר הרתעתי הן לפרט והן לכלל [עיי: ע"פ 5167/05 עלי מג'דוב נ' מדינת ישראל (10.10.05)].

לא אחת נקבע, כי כל עוד נמשכת ההפקרות בדרכים שכתוצאה ממנה קופחו חיי אדם - על בית המשפט לנקוט כבית שמאי.

בשנים האחרונות בית המשפט העליון מכתוב **מדיניות מחמירה כמסר חברתי וערכי** ונהגים שגרמו למות אדם, נשלחו למאסר בפועל לריצוי בין כתלי הכלא.

עם זאת עקרון הענישה האינדיבידואלי שריר וקיים וכל מקרה נבחן לגופו.

נסיבות ביצוע העבירות

הנאשם נהג כאמור לעיל במשאית, בשטח עירוני, התקרב למעבר חצייה אך לא האט מהירות נסיעתו, לא הבחין מבעוד מועד בהולכי רגל שחצו במעבר חצייה, ופגע בהולכת רגל שהספיקה לחצות כ-4.5 מטר עד לאימפקט. [עדות הבוחן, עמ' 9 להכרעת הדין שו' 9].

הנאשם ניסה לסטות שמאלה וחזית המשאית נעצרה לאחר האימפקט 3.6 מטר ממרכז מעבר החצייה [עדות הבוחן, עמ' 9 להכרעת הדין, שו' 6].

מקום התאונה נמצא בסמיכות לבית ספר [עמ' 18 שו' 3 - 6 להכרעת הדין בהתייחס לעדותו של עה/1 מר ישראל קריסי].

יצוין כי המנוחה היתה כבת 63 שנה במועד התאונה, התהלכה עם מקל הליכה בשל כאבים מהם סבלה המלך הליכה [עמ' 10 להכרעת הדין, שו' 21].

הולכת הרגל ובעלה חצו במעבר החצייה, כאשר הבעל חצה במרחק קצר אחריה [עמ' 24 להכרעת הדין שו' 7-8, עיין גם עמ' 12 להכרעת הדין בהתייחס לעדויות עת/2 ועת/3].

מהירות נסיעתו של הנאשם היתה בין 35 ל 40 קמ"ש [עמ' 26 להכרעת הדין, שו' 24].

לנאשם היה שדה ראייה של כ 120 מטר לכוון מעבר החצייה והוא יכול היה להבחין בהולכי הרגל מבעוד מועד ולהתאים את אופן נסיעתו כשהוא התקרב למעבר החצייה, כפי שנקבע בהכרעת הדין [עמ' 27 להכרעת הדין שו' 21-22].

לא היו מגבלות שדה ראייה [עמ' 28 להכרעת הדין שו' 1].

טענות ההגנה לעניין מקום החצייה ואופן החצייה זכו להתייחסות בהכרעת הדין ונדחו .

בהכרעת הדין נקבע כי "כיוון החצייה היה מצפון לדרום, ולא בקו אלכסוני, כטענת ההגנה " [עמ' 26 להכרעת הדין שו' 13].

הרשלנות

הנאשם מכיר את תוואי הדרך (רחובות העיר אשקלון) יודע כי בתחום הצומת, בכוון נסיעתו, ישנו מעבר חציה ויחד עם זאת נסע במהירות 35 - 40 קמ"ש אף שהתקרב למעבר חצייה [עמ' 29 שו' 19 - 22 להכרעת הדין].

הנאשם נהג באופן רציף בהתקרבו לכוון מעבר החצייה [עמ' 12 להכרעת הדין שו' 30-31].

הנאשם הבחין בהולכת הרגל ובעלה באיחור, כמפורט בהרחבה בהכרעת הדין [עיין: עמ' 29 להכרעת הדין שו' 24].

הנאשם לא צפה שהולכת הרגל תחצה את הכביש אף שבהתקרבו למעבר חצייה, צריך היה לצפות חציית הולכי רגל.

הנאשם הופתע, כאשר הבחין בהולכת הרגל (שם בהכרעת הדין עמ' 29 שו' 28,29).

הנאשם העיד:

" התקרבותי לצומת ופשוט לא ראיתי את האשה...." (עמ' 93 שו 18-19).

"... אני לא יודע איך לא ראיתי אותה" (עמ' 94 לפרו' שו' 11-13).

לשאלת החוקר היכן הבחין בהולכת הרגל לראשונה השיב:

"איני יכול להגיד היכן היתה" (עמ' 97 לפרו' שו' 19).

הנאשם יכול היה להבחין במעבר החצייה ובהולכי הרגל, מבעוד מועד.

אי ההבחנה במועד מהוה רשלנות.

הנאשם צריך היה להאט את מהירות נסיעתו עד כדי עצירה ולתת זכות קדימה להולכי הרגל, שחצו במעבר החצייה.

הנאשם הפר חובות זהירות קונקרטיות [עמ' 31-30 להכרעת הדין] .

החובה להאט את הרכב ואף לעצור בהתקרב למעבר חצייה נקבעה ע"י המחוקק, החובה כפופה לכך שהנהג ינהג במהירות סבירה, בהתחשב בכל הנסיבות ובתנאי הדרך והתנועה.

בהכרעת הדין הפנה בית המשפט להוראות המחוקק הרלוונטיות:

תקנה 51 לתקנות התעבורה, שכותרתה "מהירות סבירה", קובעת כי:

"לא ינהג אדם ברכב אלא במהירות סבירה בהתחשב בכל הנסיבות ובתנאי הדרך והתנועה בה, באופן שיקיים בידו את השליטה המוחלטת ברכב".

תקנה 52 לתקנות התעבורה כותרתה "האטה" קובעת:

"בכפוף לאמור בתקנה 51 חייב נוהג רכב להאט את מהירות הנסיעה, ובמידת הצורך אף לעצור את רכבו, בכל מקרה שבו צפויה סכנה לעוברי דרך... ובמיוחד במקרים אלה:

52 (1) ;.....

....

52 (6) - בהתקרבו למעבר חצייה;

הפרת חובות הזהירות ע"י הנאשם נעשתה ברגל גסה [עמ' 36 שו' 27 - 28 להכרעת הדין].

הנאשם לא התאים את מהירות נסיעתו לתנאי הדרך אף שמכיר את מקום התאונה ותוואי הדרך ויודע כי במקום מעבר חצייה ואף בית ספר.

הנאשם חייב היה להאט ולבחון את מצב הדרך גם אם או במיוחד אם היתה, לטענתו, מגבלה כלשהי בשדה הראיה [עמ' 31 שו' 16 - 17 להכרעת הדין].

רשלנותו של הנאשם מתבטאת גם באי מתן זכות הקדימה להולכי רגל במעבר החצייה [עמ' 23 שו' 33 - 34 ועמ' 24 שו' 1 להכרעת הדין].

מעבר החצייה הוגדר כ"מבצר" של הולכי הרגל - "קודש הקודשים של הולכי רגל" . [ע"פ 290/73 אידלסון נגד מדינת ישראל (7.2.74)].

חובת הזהירות שנקבעה בתקנות התעבורה, פורשה בפסיקה כחובת זהירות מוגברת, במסגרתה על הנהג להביא בחשבון גם התנהגות רשלנית ובלתי צפויה של הולך הרגל (ראו למשל ע"פ 558/97 מלניק נגד מדינת ישראל (3.5.98) ; ע"פ 8827/01 שטרייזנט נגד מדינת ישראל (13.7.03). [עמ' 31-32 להכרעת הדין].

על חובות הזהירות המוטלות על נהג המתקרב למעבר חצייה ועל היקף חובת הזהירות כפי שנקבע בפסיקה לרבות הוראות החיקוק, שהופרו עמד בית המשפט בהכרעת הדין (סעיף 19 להכרעת הדין).

בנוסף, הנאשם נהג במשאית- שהינה רכב כבד, מכאן שהפר חובת זהירות מוגברת נוספת כלפי הציבור, כשלא התאים מהירות נסיעתו עם המשאית לתנאי הדרך [עמ' 28 להכרעת הדין, שו' 7].

על חובת הזהירות המוגברת החלה על נהגים מקצועיים עיין ברע"פ 4832/18 אלגדאמיני נ' מדינת ישראל (12.07.18) (נהג משאית); רע"פ 4953/20 זיתאויני נ' מדינת ישראל, (04.08.2020) (נהג משאית); רע"פ 9909/17 מאיר דרויש נ' מדינת ישראל (01.01.18), (נהג אוטובוס -חובת זהירות מוגברת).

הניסיון לטעון כי במקום האירוע כשל תכנוני לא צלח.

בית המשפט שמע עדות "הגב" ענבל כליפא וקיבל את חוות דעתה המקצועית (ת/26) לפיה לא מצאה ליקויים בכביש, שגרמו לתאונה והמלצותיה נגעו לעתיד על רקע מאפייני הסביבה."

[עמ' 27 להכרעת הדין שו' 5 - 6].

עוד נקבע בהכרעת הדין, כי "לא נמצאו ליקויי תשתית, שגרמו לתאונה והמלצה לבנות במקום כיכר להגברת הבטיחות בטווח הרחוק, בשל אופי הרחוב שבקרבתו מרכזים מסחריים, אזור מגורים והולכי רגל" (עמ' 13 שו' 7 - 13 להכרעת הדין).

מידת הרשלנות

כאמור הנאשם הפר חובות זהירות קונקרטיות.

הנאשם חב **חובות זהירות מוגברות** הן בהתקרבו למעבר חצייה והן בהיותו נהג מקצועי **ברכב כבד**.

ב"כ הנאשם טען, כי מידת האיחור בבלימה של 0.73 שניות, שאושרה ע"י הבוחן בעמ' 60, שו' 20 - 22, משליכה על מידת הרשלנות.

ואולם, נקבע ע"י כב' הש' ברק ברע"פ 6338/99 ראובן בוכניק נ' מדינת ישראל (25.10.99) כי :

"סבירותה של המהירות ונסיבותיו של כל מקרה תקבע, בין השאר, בשים לב לחובה המוטלת על נהג להאט את מהירותו, ועל פי הנדרש אף לעצור את רכבו בכל מקרה שבו צפויה סכנה להולכי רגל. כך הוא, במיוחד, שעה שנוהג ברכב מתקרב למעבר חצייה".

אם הנאשם היה נוהג במהירות סבירה ומאט בהתחשב בהתקרבו למעבר החצייה (המצוי גם בסמיכות לבית ספר), כי אז יכול היה לעצור את המשאית ולמנוע את התאונה מבעוד מועד.

הנאשם נסע **באופן רציף, לא האט ומהירות נסיעתו במקרה דנן לא היתה סבירה, בהתחשב בסוג הרכב בו נהג ובתנאי הדרך.**

עסקין ברשלנות חמורה, ולא רשלנות רגעית.

טענתו של ב"כ הנאשם, כי קיימת תרומת רשלנות מצד המנוחה תישקל במכלול השיקולים אף שלא הוכחה פוזיטיבית. בית המשפט ער לתקנות 110 ו 111 לתקנות התעבורה המחייבות הולך רגל לנקוט זהירות ולא לרדת ממקום מבטחים, אם צפויה סכנה.

ברם הנאשם כנהג צריך היה לצפות גם רשלנות של הולכי רגל.

במקרה דנן, גם אם ניתן היה להסיק מעדות בעלה של המנוחה, כי ירד למעבר החצייה ישר מן המדרכה מבלי להסתכל לכוון התנועה מכוון הגעת המשאית בה נהג הנאשם, יש לזכור כי הירידה היתה למקום המהווה "קודש הקודשים של הולכי הרגל", כאשר לנאשם היה שדה ראייה פתוח, כ - 120 מטר לכיוון מעבר החצייה.

הנאשם כלל לא הבחין במנוחה ובעלה - לא על המדרכה ולא בעת ירידתם למעבר החצייה.

המנוחה אישה כבת 63 במותה, לא רצה ולא מיהרה בהליכתה.

המנוחה סבלה ממגבלה וכאבים ברגלה, **נעזרה במקל הליכה**, ובעלה שהינו מבוגר ממנה (כבן 80 שנה לערך), הלך בעקבותיה במרחק קצר ממנה, כפי שעלה מעדותו ומעדות עדי תביעה אחרים.

אין המדובר בחדירה פתאומית של הולך רגל לכביש, אין המדובר בפגיעה בתחילת חצייה של הולך רגל.

למרות קצב החצייה של המנוחה, שלא יכול להיות מהיר נוכח מגבלתה הבריאותית ברגלה, הנאשם **הופתע** לראות את הולכת הרגל, **שהספיקה לחצות 4.5 מטר מרוחב מעבר החצייה**, אף שלא היה צריך להיות כלל מופתע, בהתחשב בנסיבות המקום ובהתחשב בשדה הראייה, שעמד לרשותו [עמ' 9 להכרעת הדין שו' 9].

טווח שדה הראייה, שהיה לנאשם אפשר **אובייקטיבית** להבחין במנוחה ובעלה קודם לעיתוי בו הבחין.

הנאשם הבחין במנוחה ברגע האחרון לפני הפגיעה, בכך התרשל. ניכר כי דעתו של הנאשם הוסחה מתנאי הדרך ומהשתמשים בדרך, כפי שציין בדבריו [עמ' 129 שו' 16 לפרו'].

בהתחשב בנסיבות אירוע התאונה, טווח שדה הראייה שעמד לרשות הנאשם, העדר מגבלות בשדה הראייה, מקום התרחשות התאונה בתחום מעבר חצייה ובסמיכות לבית ספר, **אי ההבחנה** במנוחה מבעוד מועד, על אף **החובה הקונקרטית המוטלת על נהג להאט** את מהירות נסיעתו עד כדי עצירה בהתקרבו למעצר חצייה, אף שהנאשם נהג ברכב כבד ואף שהכיר את מקום האירוע -

מידת הרשלנות במקרה דנן ברף גבוה, כפי שנקבע גם בהכרעת הדין [עמ' 28 שו' 8].

מידת הפגיעה בערך המוגן - עקרון קדושת החיים

כתוצאה מן התאונה קופחו חיי אישה כבת 63 שנה, אשת איש, שהיה תלוי בה וקשור בנימי נפשו, כפי שהתרשם בית המשפט מעדות בעלה של המנוחה, שהיה עד לתאונה והעיד גם במסגרת הראיות לעונש וכפי שהעידו בנה ונכדתה.

לתוצאה הקשה והטראגית השלכה על המעגל המשפחתי הקרוב של המנוחה.

[עניין השפעת הנזק שנגרם לבני משפחה מדרגה ראשונה ("ניזוקים עקיפים") נלמדה בין היתר מדנ"פ 5625/16 קארין ואח' נ' בוקובזה ואח' בין היתר לעניין מתן פיצוי לפי סעיף 77 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 בראי הגדרת בני משפחה לפי סעיף 2 חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א - 2001].

מדינת הפגיעה בערך המוגן גבוהה.

מדיניות הענישה

בית המשפט העליון הבהיר לא אחת וגם לאחרונה, כי נוכח ריבוי תאונות הדרכים בארץ, אפילו אם עסקינן בתאונה שלא גרמה למות אדם, יש להשית ענישה מחמירה ומרתיעה כלפי עבירות תעבורה, במטרה להביא להקפדה על כללי הזהירות בדרכים, ולשמירה על חייהם של משתמשי הדרך ועל שלימות גופם [רע"פ 8612/20 יורם גבאי נ' מדינת ישראל (12.01.2021) שו' י. אלרון ורע"פ 1694/19 יאסין נ' מדינת ישראל (31.03.2019) שו' י. אלרון], קל וחומר כשעסקינן בעבירת תעבורה שגרמה למוות.

מנעד הענישה בעבירות של גרם מות ברשלנות רחב - בגבול התחתון של טווח הענישה ניתן למצוא מקרים בהם הוטלו **6 חודשי מאסר, שניתן להמירם בעבודות שירות** - זאת כשמדובר ברף רשלנות נמוך במיוחד ו/או קיומה של רשלנות תורמת משמעותית ו/או נסיבות חריגות [ע"י: רע"פ 1142/16 פלוני נגד מדינת ישראל (16.2.16) ורע"פ 4095/15 אסולי נגד מדינת ישראל (23.6.15)].

בגבול העליון של טווח הענישה נמצא **עונש מאסר בן שנים** - בנסיבות בהן הרשלנות גבוהה ו/או כאשר עסקינן בתוצאה עם ריבוי קורבנות [רע"פ 4892/14 עיסא שאקר נגד מדינת ישראל (15.7.14), רע"פ 698/14 מוחמד אלג'בור נגד מדינת ישראל (25.3.14), עפ"ת 6532-03-12 בהג'ת גאנם נגד מדינת ישראל (17.6.12)].

באשר ל**רכיב פסילה** - המחוקק קבע פסילת מינימום בת שלוש שנים, ומדיניות הענישה מלמדת על הטלת פסילה לתקופה ארוכה הנעה בין 5 ל-20 שנים [ע"י: רע"פ 902/16 עמר נגד מדינת ישראל (14.2.16), רע"פ 5112/16 כהן נגד מדינת ישראל (4.7.16), רע"פ 5775/15 ויצמן נגד מדינת ישראל (3.9.15), רע"פ 9909/17 מאיר דרויש נ' מדינת ישראל (01.01.18)].

המציאות בארץ מכתובה צורך להעביר לציבור מסר ברור ומרתיע באמצעות הענישה נוכח ריבוי תאונות הדרכים ומחיר הדמים שהן גובות.

ההחמרה במדיניות הענישה באה לידי ביטוי בהטלת עונשי מאסר מאחורי סורג וברית, ופסילת רישיון לתקופה ממושכת, אף שברוב המקרים מדובר בנהגים נורמטיביים.

בפרשת לוינ שאזכר ע"י ב"כ הנאשם נקבע :

"כל עוד בעינה המדיניות הקיימת באשר לעבירות גרימת מוות ברשלנות בתאונות דרכים (ותאונות אחרות), דינם של המורשעים בהן תקופת מאסר מאחורי סורג ובריח, והחריגים לכך נדירים. אכן, מרבית המורשעים בעבירות אלה - מן הסתם - הם אנשים מן היישוב, מה שקרוי נורמטיביים, אלא שנמצא לבתי המשפט לנסות להרתיע את הנוהגים בכביש מעבירות על-ידי המודעות כי אם יתרשלו ויפגעו בזולת, דינם מאסר. נוכח ההפקרות המרובה בכבישים, קיפודם של חיי אדם, השבר הנורא שאין לו מרפא ואיחוי הפוקד את משפחות הקרבנות, ותחושת אין האונים החברתית אל מול המס שגובות תאונות הדרכים מחברה שאינה חסרה קרבנות בטרור ובקרב, מבקשים גם בתי המשפט לתרום תרומה צנועה בדמות גזרי הדין המחמירים".

על אף המדיניות המחמירה, בית המשפט פועל גם על פי עיקרון הענישה האינדיבידואלי ובוחן כל מקרה לגופו, הן לפני כניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין והן לאחריו, כאשר נסיבות אחרות, שאינן נעוצות בביצוע העבירות (למשל הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם, הנזקים שנגרמים לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו, נסיבות חייו של הנאשם, חלופי הזמן ממועד ביצוע העבירה, עבר פלילי או העדרו ועוד), נשקלות ונלקחות בחשבון בתוך מתחם הענישה, אך לא בקביעתו [עייין: ע"פ 8382/03 איאד חילף נ' מדינת ישראל (18.12.03), רע"פ 4261/04 יעקב פארין נ' מדינת ישראל (6.12.04) ועפ"ג 37755-08-15 מדינת ישראל נ' אריה דוידוב (11.11.15), (סע' 40 יא' לחוק)].

על מדיניות הענישה ניתן ללמוד מפסקי הדין שלהלן:

רע"פ 4508/20 יניר אסא נ' מדינת ישראל שו' י. אלרון (14.07.2020) - הבקשה נדחתה:

המבקש הורשע בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית לאחר שביצע פניית פרסה בכביש בינעירוני תוך שהוא חוצה קו הפרדה מקוטע. על הנאשם הוטל עונש של 10 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר על תנאי; פסילת רישיון נהיגה למשך 12 שנים; קנס בסך 5,000 ש"ח; ותשלום פיצוי למשפחת המנוח בסך 18,000 ₪. ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין נדחה בבימ"ש המחוזי.

שירות המבחן התרשם, כי המבקש שרוי במצב נפשי קשה ומעורבותו בתאונה "נחוות על ידו באופן משברי ומטלטל", והמליץ להטיל עליו עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד צו מבחן.

בגזר הדין נקבע כי "אין מדובר ברשלנות נמוכה ורגעית". נקבע רף רשלנות בינונית.

הגם שלא הוכחה רשלנות תורמת באופן פוזיטיבי היא נלקחה בחשבון בקביעת המתחם שנקבע לעונש מאסר בפועל החל מ- 8 עד ל-18 חודשים, ופסילה לתקופה של 6 עד 15 שנים.

בקשת רשות לעליון נדחתה ונקבע: כי אין בנסיבותיו האישיות של המבקש "כל מעמד בכורה על פני הסבל, הכאב והאובדן של משפחת המנוח, אשר איבדה את יקירה"; עוד נקבע כי יש להעניק משקל לאינטרס הציבורי בשמירה על חיי אדם ומניעת תאונות דרכים.

"בנסיבות אלה, ולנוכח העמדה החוזרת ונשנית בפסיקת בית משפט זה, שלפיה הענישה בגין נהיגה רשלנית שתוצאתה קיפוח חיי אדם תהא ככלל בדרך של מאסר מאחורי סורג ובריח (וראו לאחרונה: רע"פ 2205/20 סולנג גנון נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 12 (25.3.2010)) - לא מצאתי כל פגם בהרשעת המבקש או בעונש שנגזר עליו...".

בנוסף נקבע: "כי בדומה להרשעות רבות ומצערות בעבירות מסוג זה, האירוע המר והנמהר שביסוד הבקשה דנן טומן בחובו מוסר השכל למשתמשי הדרך באשר הם".

ברע"פ 2205/20 גנון נ' מדינת ישראל, שו' י. אלרון (25.03.2020) - הבקשה נדחתה:

המבקשת הורשעה בגרימת מות ברשלנות בגין אחריותה לתאונת דרכים בה נהרג קטין ונפצעו עוד 5 הולכי רגל, שחצו במעבר החציה. **לנאשמת נסיבות האישיות בהן גילה המבוגר (63 שנה).**

על הנאשמת הוטלו 13 חודשי מאסר בפועל.

ביהמ"ש העליון (השופט י' אלרון) דחה את הבקשה וקבע כי העונש שהוטל על המבקשת, למרות נסיבותיה האישיות הולם את מעשיה ואת תוצאותיהם המצערות.

נסיבותיה האישיות של המבקשת לרבות גילה המבוגר (היותה בת 63 במועד גזירת הדין) נלקחו בחשבון בגזירת עונשה והביאו להקלה ראויה בעונשה בתוך מתחם העונש ההולם.

עוד הודגש כי **"בימ"ש זה שב וציין לא אחת את החומרה שבקיפוח חיי אדם כתוצאה מנהיגה רשלנית, וקבע כי הענישה במקרים אלה תהא ככלל בדרך של מאסר מאחורי סורג ובריח. מציאות זו אינה קלה, אך הכרחית להרתעת נהגים מפני נהיגה רשלנית, וחיונית למיגור נגע תאונות הדרכים בישראל"**.

רע"פ 4953/20 זיתאוי נ' מדינת ישראל, שו' ג. קרא (04.08.2020), בקשת רשות לערער נדחתה. המבקש שהינו **נהג משאית** הורשע בגרימת מות ברשלנות, שהתבטאה **בנסיעה לאחור** שלא לצורך וללא מכוון.

נקבעה בגזה"ד מידת הרשלנות בינונית-גבוהה, בשל בחירתו של המבקש לנסוע לאחור שלא לצורך, למרחק רב של כ-30 מטרים, ללא הסתייעות במכוון אף ששהה עמו במשאית עוזר נהג; היות המבקש נהג מקצועי אשר נדרשת ממנו זהירות מוגברת; **הפגיעה הגבוהה בערך המוגן של קדושת החיים; הפגיעה בשלמות הגוף ובביטחון האיש;** מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת גרימת מוות בשל נהיגה רשלנית, במסגרתה מוטלים עונשי מאסר בפועל;

מתחם העונש ההולם שנקבע נע בין 9 ל-24 חודשי מאסר בפועל, לצד פסילה ממושכת, מאסר מותנה, קנס ופיצוי.

למבקש נסיבותיו אישיות שנשקלו, וביניהן היותו מפרנס עיקרי לאשתו, ילדו, אימו ואחותו, המטפל באביו החולה ושאר נסיבותיו האישיות;

המבקש הודה, הביע חרטה ונעדר עבר פלילי.

שירות המבחן ציין, כי לנאשם עמדה קורבנית אף שהודה והתרשם, כי עונש מאסר בפועל עלול להשפיע לרעה על המבקש ועל משפחתו, לכן המליץ להטיל עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

בית המשפט דלמטה קבע כי המלצת שירות המבחן אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת ועם רמת רשלנותו של המבקש, וכי אין להעדיף את נסיבותיו האישיות של המבקש על פני האינטרס הציבורי.

נקבע כי העונש הראוי הוא מאסר בפועל אך נסיבותיו האישיות מצדיקות התחשבות בקביעת משך המאסר והפסילה.

על המבקש **נגזרו** 10 חודשי מאסר בפועל; מאסר מותנה; פסילת רישיון למשך 9 שנים; קנס בסך 5,000 ש"ח ופיצוי למשפחת המנוח בסך 10,000 ש"ח.

ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה ונקבע כי גזר הדין עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת, כי נשקלו כל השיקולים והנסיבות הרלוונטיות לרבות נסיבותיו האישיות של המערער וכי העונש מאוזן ואין הצדקה להתערב בו. בקשת רשות לבית המשפט העליון נדחתה.

רע"פ 5047/18 בלאל נ' מדינת ישראל, שו' י' אלרון, (03.07.2018) - בקשת רשות לערער נדחתה.

המבקש הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של גרימת מוות ברשלנות. המבקש פגע באמצעות כף הטרקטור בו נהג, **במנוח אשר חצה שביל הולכי רגל** שעבר **בתוך אתר העבודה** וגרם למותו.

נקבע רף רשלנות גבוה.

המבקש מפרנס שתי בנות זוג ואב לחמישה ילדים, אדם נורמטיבי, ללא רקע פלילי.

בשלום נגזרו: שישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות, שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירה לפי ס' 304 או סעיף 338 לחוק העונשין, פסילה על תנאי למשך שלוש שנים מלנהוג או לקבל רישיון נהיגה, פיצוי לאלמנת המנוח בסך של 30,000 ₪.

הוגש ערעור על קולת העונש, שהתקבל.

בית המשפט המחוזי התערב לחומרה, גזר 8 חודשי מאסר בפועל, והאריך את תקופת הפסילה מלנהוג או לקבל רישיון נהיגה בשלוש שנים נוספות, 8 שנים סך הכל.

ביהמ"ש עליון דחה את הערעור וקבע: "בענייננו, אין חולק כי הרשלנות בה נהג המבקש היתה חמורה ביותר. בית משפט השלום קבע כי "דרגת ההתרשלות הייתה גבוהה וברורה", ובית משפט קמא ציין כי "אין בנמצא הסבר שיכול להוות מענה" לכך שהמבקש **לא הבחין במנוח** בעת נהיגתו. על כן, בדין החמיר בית משפט קמא בעונשו של המבקש, והעמידו על עונש מאסר בפועל, במסגרת מדיניות הענישה הראויה לעבירה זו ונסיבות ביצועה בענייננו".

רע"פ 1031/19 עלי שלבי נ' מדינת ישראל (28.02.2019) שו' ג'. קרא. המבקש הורשע בעבירה של גרם מות ברשלנות.

הנאשם סטה בחדות עם רכבו, אל נתיב הנסיעה הנגדי, פגע ברכב אחר וגרם למותו של נהג הרכב וחבלות של ממש לנוסעי הרכב של המבקש.

ביהמ"ש שלום קבע רף רשלנות גבוה.

הנאשם צעיר, מפרנס למשפחתו עם שלוש קטינות ובעל עבר תעבורתי דל.

ערעור לבית המשפט המחוזי על העונש התקבל חלקית לקולא, לאחר **שנקבע רף רשלנות בינוני**

(במקום גבוה) **והוטלו מאסר בפועל בן 10 חודשים** (חלף 12 חודשים) ופסילת הרישיון למשך 9 שנים (חלף 15 שנה).

בקשת הרשות לעליון - נדחתה.

נקבע כי "העונש שהוטל על המבקש משקף יישום ראוי של הכללים המנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות". עוד נקבע כי ביהמ"ש קמא שקל את האפשרות להטיל עונש שירוצה על דרך של עבודות שירות, אך **לאור מדיניות הענישה המחמירה ורשלנות המבקש, קבע כי יש להטיל עונש מאחורי סורג ובריה.**

רע"פ 4880/17 אלקס אולג קוסה נ' מדינת ישראל (21.06.2017) שו' א. שהם. המערער הורשע בבימ"ש השלום לתעבורה בעבירה של גרימת מוות ברשלנות.

המערער **סטה 2 נתיבים שמאלה באופן חד בנסיעה איטית**, אופנוע שנסע לכיוון הנתיב הימני נכנס בדופן הימני של הרכב. נגזרו **12 חודשי מאסר בפועל**, 12 חודשי מע"ת, קנס, פסילה ופיצויים למשפחת המנוח. ערעור על חומרת העונש לבית המשפט המחוזי נדחה.

בקשת רשות לערער נדחתה.

ביהמ"ש העליון קבע, כי הגם שהמבקש אדם נורמטיבי, ואין להקל ראש במשמעות שלוחתו לעונש מאסר מאחורי סורג ובריה, "מדיניות הענישה הנהוגה היא כי: ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה; בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם על-ידי אנשים נורמטיביים; אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות" ובמקרה דנן **דרגת הרשלנות גבוהה**, לא מדובר חוסר תשומת לב רגעי. האשם התורם של המנוח נלקח לידי ביטוי בקביעת עונשו של המערער.

רעפ 9094/18 ליאור בושרי נ' מדינת ישראל (2.1.19) המבקש הורשע לאחר שמיעת ראיות בגרימת מות ברשלנות. המבקש נהג ברכב פרטי בנתיב הימני בכביש שתנאי הדרך בו היו תקינים, הבחין באופנוע עם "סירת צד" שהיה במרחק של לפחות 216 מטרים ממנו אך **לא שמר ממנו מרחק**, ולבסוף פגע בו עם חזית רכבו וגרם למותו.

נקבעה רשלנות בינונית.

נקבע **מתחם** ענישה הכולל מאסר בפועל בין 10 ל-18 חודשים, פסילת רישיון נהיגה לתקופה שנעה בין 10 ל-15 שנים ועונשים נלווים נוספים.

למבקש הרשעות בתחום הפלילי והתעבורתי.

בית משפט קמא גזר על המבקש **14 חודשי מאסר בפועל**, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 15 שנים ועונשים נוספים.

ערעור על ההרשעה נדחה, ואולם **ערעור על העונש התקבל**.

ביהמ"ש המחוזי הקל בעונש המאסר שקוצר ל-11 חודשים ותקופת הפסילה קוצרה ל-12 שנים.

המבקש לא מסתפק בהקלה זו בעונשו ומכאן **הבר"ע, שנדחתה**.

ביהמ"ש העליון עמד על הצורך להחמיר במדיניות הענישה בשל אינטרס ההרתעה והצורך לחנך להקפדה על כללי הזהירות, נוכח המציאות שמדי שנה מאות בני אדם מוצאים את מותם בתאונות דרכים, חלק משמעותי ממקרים מצערים אלו נגרם בשל נהיגה רשלנית, שהייתה יכולה להימנע באמצעות נקיטת צעדי זהירות והקפדה על ערנות למתרחש בכביש.

רע"פ 9025/18 ויאצ'סלב גלוסקין נ' מדינת ישראל (30.12.2018) שו' ג' קרא - המבקש הורשע בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית ובהפרת חובות נהג כלפי הולכי רגל **במעבר חציה**.

המבקש נהג ברכב משא סגור, פנה שמאלה ולא נתן זכות קדימה כנדרש לקשישה, אשר חצתה את **מעבר החציה**. המבקש פגע בקשישה עם חזית רכבו וגרם למותה.

בית משפט השלום קבע כי **מידת הרשלנות ברף הבינוני**.

בהתחשב ברשלנות ובהתחשב בנסיבותיו האישיות שכוללות העדר מעורבות פלילית, גזר על המבקש **מאסר לתקופה של 10 חודשים**, מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 חודשים, פסילה מלקבל או מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 6 שנים, פסילה על תנאי לתקופה של 20 חודשים למשך 3 שנים וקנס בסך של 7,500 ש"ח.

ערעור על הכרעת הדין ועל גזר הדין לבית המשפט המחוזי נדחה את הערעור.

נקבע, כי מאסר בעבודות שירות אינו מתאים כאן.

בקשת רשות לערער לבית המשפט העליון נדחתה.

ברע"פ 1652/20 ראמי סעיד נ' מדינת ישראל (15.3.20), נדחתה בקשת רשות של המבקש שבקש לערער על גזר הדין של בית המשפט המחוזי (בע"פ (ב"ש) 67521-03-19 ראמי בן צאלח סעיד נ' מדינת ישראל (5.2.20), אשר קיבל ערעורו בחלקו, ומצא בדעת רוב להקל בעונשו של המבקש ולהעמידו בתחתית המתחם, כך שירצה שמונה חודשי מאסר בפועל ועשר שנות פסילה. שופטי הרוב (כב' השופטים א' ביתן וג' שלו) התייחסו בהחלטותיהם לפסיקתו הענפה של בית משפט ולפיה **עקרון קדושת החיים והצורך בהרתעת הרבים, מחייבים הטלתו של עונש מאסר מאחורי סורג ובריה על מי שהורשע בנהיגה רשלנית שהביאה לקיפוח חיים.**

עוד עמדו שופטי הרוב, בהרחבה, על מכלול נסיבות התאונה תוך שהדגישו את מידת הרשלנות המשמעותית של המבקש.

בית המשפט העליון דחה את הבקשה וקבע:

"בית משפט זה עמד פעמים רבות על חשיבות הטלתה של ענישה מחמירה הכוללת מאסר מאחורי סורג ובריה במקרים בהם נהיגה רשלנית הביאה לקיפוח חיים (ראו דבריי בפסקה 10 ברע"פ 541/16 קאזז נ' מדינת ישראל (29.3.2018); וראו רע"פ 2996/13 נייאזוב נ' מדינת ישראל (13.8.2014)) ולא מצאתי כי הנסיבות המתוארות מצדיקות סטייה מכלל זה.

הערכאות מטה התחשבו לקולא בנסיבותיו האישיות של המבקש, ואלו אף הביאו את בית המשפט המחוזי להקל בעונשו ולהעמידו בתחתית המתחם שנקבע, ואני סבור כי הענישה מאוזנת וראויה בנסיבות העניין".

מתחם הענישה

תיקון 113 לחוק העונשין קובע כי על בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשה העבירה בנסיבותיו, ובכלל זה להתחשב **"בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה..."**, לנסיבות השפעה על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם.

על רקע הרהור אם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין נכון לישים את הילכת "אלמוג" כפי שהיא עמד בית המשפט בע"פ (מחוזי ב"ש) 67521-03-19 ראמי בן צאלח סעיד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 05.02.2020) ונקבע ע"י אחת משופטי הרוב, כי "מאחר שמדובר בעבירת רשלנות, שאין בה תכנון או בחירת קרבן מסוים, הנסיבות הרלוונטיות בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, הן בעיקר הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה, המבטא את הפגיעה הקשה ביותר בערכים המוגנים - גרימת מותו של אדם; ומידת הרשלנות בה נהג הנאשם; בדיוק כפי שנקבע בהלכת אלמוג".

מתחם הענישה לעבירות של נהיגה רשלנית, שגרמה למות אדם כוללת רכיב מאסר - החל ממאסר שניתן להמירו בעבודות שירות עד מאסר בפועל בן 24 חודשים, וכן פסילת רישיון נהיגה החל מ-8 שנים עד 20 שנה [רע"פ 2205/20 גנון נ' מדינת ישראל, שו' י. אלרון (25.03.2020), רע"פ 4880/17 אלקס אולג קוסה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 21.06.2017), רע"פ 9025/18 ויאצ'סלב גלוסקין נ' מדינת ישראל (30.12.2018), רע"פ 5112/16 כהן נגד מדינת ישראל (4.7.16), רע"פ 9909/17 מאיר דרויש נ' מדינת ישראל (01.01.18), (מעבר חציה, רשלנות בין בינונית לגבוהה), רע"פ 9094/18 ליאור בושרי נ' מדינת ישראל (2.1.19) (רשלנות בינונית), רע"פ 4562/18 בן טוב נ' מדינת ישראל (12.08.18) (נסיעה לאחור, רשלנות בינונית)].

אין להוציא מכלל אפשרות, כי לאותה עבירה יהיו כמה מתחמי ענישה שונים [עיין: ע"פ 200/13 שמואל ברמן נגד מדינת ישראל, הרכב כב' הש': ס. ג'ובראן, א. חיות, א. שהם (5.2.14), ע"פ 1323/13 חסן נגד מדינת ישראל, הרכב כב' הש': ע. ארבל, ח. מלצר, י. דנצינגר (5.6.13), ע"פ 7655/12 פייסל נגד מדינת ישראל, הרכב כב' הש': ס. ג'ובראן, י. דנצינגר, נ. הנדל (4.4.13)].

מן הכלל אל הפרט

אחת ממטרות תיקון 113 היא שתהא הלימה בין העונש לבין חומרת העבירה, נסיבות העבירה ועושה העבירה, וכן לצמצם פערי ענישה.

בקביעת מתחם הענישה לוקח בית המשפט בחשבון את נסיבות העבירה וחומרתה, מידת הרשלנות, **תרומת** הרשלנות המועטה (שלא הוכחה פוזיטיבית), מידת הפגיעה הגבוהה בערך המוגן ומדיניות הענישה.

אמנם עסקינן ברשלנות ואין המדובר בתכנון מוקדם של עבירה, ואולם בהתחשב בנסיבות קרות התאונה, מקום התאונה, **שדה הראיה, המרחק שהמנוחה** הספיקה לחצות, היקף חובת הזהירות, פרטי הרשלנות ומידתה- **מידת האשם** של הנאשם וחלקו - מלאים.

הנזק שנגרם מהעבירה - קיפוח חיי אדם, בעל משפחה.

השפעת התאונה על בני משפחת קורבן העבירה

כתוצאה מהתאונה קופחו חיי אשת איש, אם וסבתא והיא אך כבת 63 שנה.

בית המשפט התרשם מעדויות בני משפחת המנוחה ובעלה, מהחסר שהם חווים בעקבות אובדן המנוחה - אשת איש, אם וסבתא.

במיוחד התרשם בית המשפט מהקושי שחוה בעלה של המנוחה בין אם בשל גילו, בין אם בשל הקשר הטוב והחם שהיה לו עם המנוחה - רעייתו, לרבות הסתייעותו בה בחיי היומיום על רקע גילו ובעיותיו הבריאותיות (סובל בליבו).

חסרונה של המנוחה עוצמתי, בעלה של המנוחה מצוי עדיין במשבר עקב התאונה, חש בדידות, פוקד את קברה בתדירות גבוהה, בוכה רבות על היעדרותה, מתקשה לתפקד בהעדרה, מתקשה להירדם בלילות ונזקק לטיפול פסיכיאטרי.

בנה של המנוחה אף הוא סובל מחסרונה של המנוחה, הוא נרתם לטפל באביו שנותר בודד, והקשיים של אביו עקב התאונה מכבידים ומקשים על ההתמודדות עם האובדן.

גם נכדתה של המנוחה חווה כאב וגעגועים, המנוחה היתה דומיננטית - עמוד תווך למשפחה, אהובה, חזקה ושמשה לנכדה הן כאם והן כסבתא, כך על פי תיאור הנכדה.

כאבם של בני משפחת המנוחה בלט וניכר כי חלוף הזמן לא הקלה את הכאב.

העמדה העונשית של משפחת המנוחה היא להטיל עונש מאסר בפועל.

מתחם הענישה ההולם לתיק זה

נוכח רמת הרשלנות הגבוהה ומידת הפגיעה בערך המוגן שאף היא גבוהה -

מתחם הענישה ההולם לתיק דנן הינו מאסר- החל ממאסר בן 9 חודשים עד מאסר בן 24 חודשים, לצד עונשים נלווים לרבות פסילה בת שנים- החל מ-10 שנים עד 18 שנים.

נסיבות אחרות שאינן נעוצות בעבירות

אי לקיחת אחריות

הנאשם נמנע מלקיחת אחריות בהזדמנות הראשונה.

הנאשם כפר ברשלנות שיוחסה לו בכתב האישום.

ניהול ההליך אמנם אינו נזקף לחובת הנאשם (סעיף 40א(6) לחוק העונשין), ואולם לקיחת האחריות היא שיקול משיקולי הענישה, כפי שנקבע ע"י המחוקק בתיקון 113 לחוק העונשין.

עברו של הנאשם

עברו של הנאשם מהווה אחד השיקולים בתוך מתחם הענישה.

לנאשם וותק נהיגה משנת 1989, לחובתו 34 הרשעות קודמות, כולל עבירות בטיחותיות. לדוגמא: נהיגה ברכב לא

תקין, אי ציות לתמרורים המחייבים עצירה בצומת ומתן זכות קדימה, נהיגה במהירות מופרזת, נהיגה תוך שימוש בפלאפון נייד שלא באמצעות דיבורית וכן נהיגה בחוסר זהירות שמקורה באי שמירת רווח, אשר גרמה לתאונת דרכים ותוצאתה נזק בלבד.

לנאשם אין עבר פלילי.

חלופי הזמן

מאז התאונה ועד לימים אלו חלפו כ- 3 שנים ו-4 חודשים.

חלופי הזמן הינו אחד מהשיקולים שבית המשפט לוקח בחשבון בקביעת נקודת ההלימה בתוך מתחם הענישה. יש ליתן את הדעת, כי התאונה התרחשה ביום 18.09.2017, כתב האישום הוגש ביום 07.05.2018 כ- **8 חודשים לאחר התרחשותה**, הכרעת דין ניתנה ביום 12.11.2020, זאת לאחר שהנאשם בחר לכפור ולנהל הליך של שמיעת ראיות עד תומו.

כמו כן במהלך ההליך היו מספר דחיות חלקן נעוצות בבקשת ההגנה, חלק אחר ובמיוחד לאחרונה, נעוץ היה באילוצי בית משפט, בין היתר, על רקע נגיף הקורונה.

נסיבות אישיות

ב"כ הנאשם פירט בהרחבה בפני בית המשפט את נסיבותיו האישיות של הנאשם.

בית המשפט התרשם מאישיותו של הנאשם, היותו אדם נורמטיבי, איש חסד אשר תורם רבות הן לבני משפחתו והן לקהילה, כפי שעלה גם מעדויות עדי ההגנה לעונש.

בית המשפט גם התרשם מההשפעה שתהא לבני משפחת הנאשם כמו גם על הקהילה, אם הנאשם יעדר בשל הצורך למלא את חובו לחברה על דרך ריצוי עונש מאסר בפועל.

הנאשם יליד 1972, נשוי ואב ל-6 ילדים, הנאשם סב לנכדים.

בביתו של הנאשם מתגוררים 13 נפשות בניהם אביו, חמותו, בתו ובעלה ושני ילדיהם.

הנאשם תואר כעמוד התווך של המשפחה וכאדם העוזר, תורם ותומך לקהילה.

הנאשם מנהל אורח חיים נורמטיבי, שירת בצבא ועבר תאונת עבודה בשנת 2004 - בגינה נפגע והוכר כנכה.

הנאשם מוערך על "עמידתו על הרגליים" על אף התאונה שעבר.

הנאשם תומך במשפחתו המורחבת כלכלית ואף **מסייע לאביו בן ה - 93, שהינו סיעודי.**

הנאשם מסייע לאשתו הסובלת מבעיות רפואיות שרירות ואורתופדיות (מפיברומיאליה) בגינה חווה כאבים, יש לה נכות אורתופדית בחומרה קלה - בינונית, כך על פי מסמכים מהמוסד לביטוח לאומי שצורפו נ/11.

חמותו של הנאשם, שהינה אלמנה אף היא חוסה תחת קורת הגג של בית הנאשם, אינה בריאה והחל משנת 2017 נזקקת לטיפול אונקולוגי (נ/7).

הנאשם נהג מקצועי אשר מתפרנס מנהיגה.

בית המשפט ער למצוקה, שהנאשם חווה כתוצאה מתאונת הדרכים לה אחראי, לעובדה כי סובל מחרדות וקשיים. הנאשם סובל מנדודי שינה, אפקט דיכאוני, מחשבות חודרניות על התאונה, מצב רוח ירוד, **ללא הפרעה בתפקוד** (נ/8, 9).

הנאשם הוכר במוסד לביטוח לאומי כסובל מפוסט טראומה ונקבעה לו נכות נפשית בשיעור של 20% (נ/10).

על פי פרוטוקול וועדה של המוסד לביטוח לאומי מתאריך 22.09.2019 (נ/10) נקבע, כי כושר השתכרותו של הנאשם כתוצאה מהתאונה לא נפגע, ועל כן הוועדה המליצה שלא להגדיל את דרגת הנכות הרפואית.

הנאשם ואחותו משמשים אפוסטרופוס לאביו (נ/12).

אכן לנאשם נסיבות אישיות לא פשוטות, נסיבות מורכבות הן מבחינת נסיבותיו הרפואיות והן מבחינת נסיבותיו המשפחתיות, עם זאת, לא ניתן להתעלם גם מתחושת הקורבנות שהנאשם חש.

בית המשפט שמע את עדי האופי שהעידו במסגרת הטיעונים לעונש, התרשם מאופיו הנדיב של הנאשם ומתרומתו של הנאשם לקהילה, כפי שעלה הן מעדותם של מר יצחק אברג'ל - מנהל בית ספר בו עובדת בתו של הנאשם כמחנכת, מר זנגולס יוסף שהינו יו"ר "יד לעזרה" באשקלון ומר אליהו גוהרי המתגורר באותה שכונה בה מתגורר הנאשם.

ניכר כי הנאשם תורם מזמנו, מרצו והונו לבית כנסת בו פעיל והוא מנהל מפעל התנדבות ראוי להערכה.

הנאשם גם לקח תחת חסותו בחור צעיר - העד ניר דהאן, סייע לו, דאג לצרכיו ולבריאותו ושימש לו כאב, בנוסף להוריו הביולוגיים.

בית המשפט גם שמע את עדותן של אחות הנאשם ובתו אשר מתארות את תרומתו של הנאשם לחיי הבית, למשפחה

להיותו דומיננטי בחייהם של בני המשפחה, ובמיוחד בחיי אביו אשר הפך סיעודי לאחר שקיבל אירוע מוחי.

אחותו של הנאשם מתארת שאף שהיא והנאשם מונו יחדיו כאפוטרופוס לאביהם, רוב המשימות "נופלות" על כתפי הנאשם.

בית המשפט גם מודע להשפעת התאונה על הנאשם, ובמיוחד על אובדן שמחת חיו לאחר התאונה, כפי שעלה מתאורה של בתו אשר פנתה לרחמי בית המשפט, וביקשה שלא לשלוח את הנאשם אל בין כתלי בית הכלא.

האם נכון לחרוג ממתחם הענישה במקרה דנן

סעיף 40ד(א) לחוק העונשין קובע, כי מקום בו מצא בית המשפט כי **"הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם"** רשאי הוא לסטות ממתחם העונש אשר נקבע ולגזור על הנאשם עונש חורג לקולא מאותו מתחם.

כאמור ב"כ הנאשם ביקש לחרוג מן הכלל של הטלת מאסר בפועל ועתר לראות בנסיבותיו האישיות של הנאשם ככאלו המצדיקות מתן אפשרות לשקם את הנאשם על רקע נסיבותיו האישיות שהוא רואה אותן כחריגות.

ההשלכה של העונש הצפוי על הנאשם ובני משפחתו (סעיף 40 יא' לחוק העונשין)

אין ספק, כי היעדרותו של הנאשם מהבית לצורך ריצוי עונשו תשפיע על בני המשפחה המצומצמת והמורחבת ותקשה על התנהלותם, ואולם אין בנסיבות האישיות אשר פורטו בהרחבה ע"י עדי האופי ובטיעוני ב"כ הנאשם לעונש, כדי להוות נסיבות חריגות המצדיקות חריגה מהכלל.

הנאשם אכן אדם נורמטיבי, איש חסד שתומך בבני משפחתו ובזולת ותורם רבות לקהילה.

ניכר כי אנשים מהקהילה בה חי ואותה משרת בנאמנות משך שנים מעריכים את אופיו, נדיבותו ומסירותו של הנאשם לציבור, כך גם בני משפחתו האוהבים אותו, סמוכים על שולחנו ונעזרים בו לרבות אביו הסיעודי (כבן 93) הקשור אל הנאשם המטפל בו.

גם השפעת התאונה על הנאשם לא נעלמה מעיני בית המשפט.

לא אחת צוין בפסקי דין, כי תוצאות תאונות דרכים טראגיות ופוגעות הן במשפחת קורבן העבירה והן במשפחת הנהג הפוגע.

נסיבותיו האישיות של הנאשם אכן לא פשוטות ולא קלות, אך הן נסוגות מפני עיקרון קדושת החיים והמציאות היומיומית בארץ בדרכים, המחייבת נקיטת עמדה עונשית מרתיעה.

עמוד 30

לבתי המשפט ישנו תפקיד במלחמה בקטל בדרכים - באמצעות כלי הענישה - על מנת שהציבור יפנים, כי חיי אדם אינם הפקר.

הקטל בכבישים הפך מנת חלקם של רבבות מאזרחי מדינת ישראל אך נראה, כי הציבור התרגל למציאות עגומה המהווה מלחמת התשה וגובה מחיר דמים במציאות היומיומית - אליה הציבור הפך אדיש אלא אם זו מתדפקת על דלתם של חלקים בציבור.

על מנת להמחיש את עוצמת המלחמה בכבישי ישראל ותוצאותיה הוות האסון נערוך השוואה בין סך ההרוגים בתאונות דרכים לסך הקורבנות במלחמות ישראל ופעולות איבה - החל מקום המדינה עד אפריל 2020.

מספר החללים בכלל מלחמות ישראל הנמנה אף **מלפני** קום המדינה עומד על 23,816 חללים.

אם נוסיף למספר זה את מספר הקורבנות בפעולות האיבה העומד על 3,153, נמצא כי **סך ההרוגים במלחמות ישראל כולל בפעולות האיבה עומד על 26,969.**

מספר ההרוגים בתאונות דרכים החל **מקום המדינה** עד לחודש אפריל 2020 עומד על **34,180**, זאת על פי נתוני הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים.

מדובר במספר העולה משמעותית על כלל החללים במלחמות ישראל ופעולות האיבה יחדיו.

נתונים אלו מעצימים את החשיבות להפנים את הצורך לחנך להקפיד על חוקי התעבורה ועל הצורך לנקוט בעמדה עונשית מחמירה, במטרה לשמור על ביטחון הציבור, שנפגע משמעותית מידי יום, בעיקר עקב עבירות שמקורן בהיסח דעת, שהציבור לא נותן דעתו להשלכות ההרסניות והטראגיות שיש להן על הפגיעה בקדושת החיים - אלא אם הפגיעה היא בתא המשפחתי הקרוב.

על אחריות ראשי ציבור ובכלל זה בתי המשפט להעביר מסר מחנך ומרתיע בתחום הזהירות בדרכים כדי "לדאוג להכרית את תחושת ההפקרות של האלימים המשתוללים ברחובות בין אם זה בפגיעה באנשים החפים מפשע ובין אם זה בכבישים" עמד הרב שמואל אליהו במאמרו "הלכות זהירות בדרכים - תשס"ט" כאשר ציין כי "החובה לעקור את עושי הרשעה היא חובה של רשויות המשפט. לא להפעיל עליהם את מידת הרחמים לשחרר למעצר בית אחרי שהם הרגו בן אדם במכות. וכך כותבת התורה: "וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כְּאִשֶּׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֶחָיו וּבְעֶרְתָּ הָרֶעַ מִקֶּרְבּוֹ: וְהַנִּשְׁאָרִים יִשְׁמְעוּ וַיִּכְאוּ וְלֹא יִסְפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד כְּדִבְרֵי הָרֶעַ הַזֶּה בְּקִרְבּוֹ: וְלֹא תִחוּס עֵינֶךָ בְּנֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן בְּעֵין שֵׁן בְּשֵׁן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרֶגֶל". (דברים פרק יט).

במסגרת המאמרו הרב את היקף חובת הזהירות של נהג שגרם לפגיעה בנפש בתאונת דרכים, בנסיבות עובדתיות שונות ודן בשאל מהו רוצח בשגגה. וכך נכתב:

"מהו רוצח בשגגה?"

אחת הסכנות היותר גדולות בדורנו היא תאונות דרכים. חלקם הם למעשה רצח "בשגגה" "חלקם רצח באונס", חלקם רצח ב"שוגג קרוב למזיד". בפרשת השבוע מוזכר דינו של רוצח בשגגה שגולה לעיר מקלט. "וְאִשָּׁר יָבֹא אֶת רֵעֵהוּ בַּיָּעַר לְחַטֹּב עֵצִים וַיִּדְּהוּ יָדוֹ בַּגֶּזֶן לְכַרֵּת הָעֵץ וַיִּשָּׁל הַבֶּרֶזֶל מִן הָעֵץ וּמָצָא אֶת רֵעֵהוּ וַיָּמָת - הוּא יָנוֹס אֶל אֶחָת הָעֵרִים הָאֵלֶּה וַיָּחִי" (דברים יט ה). מלשון הפסוק אתה רואה שלא כל אחד יכול לגלות לעיר מקלט. רק מי שבא לכרות עצים ונפל לו הברזל מהעץ והרג בשוגג כזה את חברו. אבל אחרים לא גולים לעיר מקלט. ובלשון הרמב"ם (הלכות רוצח ושמירת נפש פרק ו א-ד) "שלשה הם ההורגים בלא כוונה".

במאמר מתקיים דיון שמוביל למסקנה, כי במקרה של הרג בתאונות דרכים יש לדון האם זה קרוב למזיד או לא והיקף אחריותו של נהג הפוגע בנפש תוך כדי תאונת דרכים תלויה בנסיבות מקום התאונה ומועד/שעת התאונה.

אם עסקינן בכביש בין עירוני - מקום בו לא ניתן לצפות בדרך כלל בהולכי רגל - יכול שנהג יחשב "כרוצח בשוגג קרוב לאונס" ולא יגזר עליו ללכת אפילו לא לעיר מקלט.

אם התאונה מתרחשת בכביש בין עירוני ליד ישוב - ידון לגלות, שכן עסקינן במקום שלפעמים יש בו אנשים - אבל לעיתים רחוקות, ועל כן יחשב "רוצח בשוגג". במקרה כזה הנהג גולה לעיר מקלט לכל ימי חייו עד מות הכהן הגדול, אע"פ שניסה לעצור את הרכב ולא עלה בידו.

אם התאונה מתרחשת בכביש עירוני - יחשב הנהג "רוצח בשוגג קרוב למזיד". בכביש עירוני יש ציפיה להימצאות אנשים ברחוב, ואם אדם נהג לידם והרג אדם - ייקרא רוצח בשוגג ואין לו כפרה בעיר מקלט, אע"פ שניסה לעצור את הרכב ולא עלה בידו. שהרי זה מקום שבו אנשים מסתובבים והיה צריך לחשוב שמישהו יבוא מול גלגליו. והיה צריך לנסוע במהירות שיכול לעצור בזמן.

על פי ההלכה הנאשם בעניינו דינו כ"רוצח בשוגג קרוב למזיד" ויכול גואל דם להורגו כי גלות לעיר מקלט לא תכפר לו, וכך מצויין במאמר:

"שוגג קרוב למזיד - "ויש הורג בשגגה ותהיה השגגה קרובה לזדון והוא שיהיה בדבר כמו פשיעה או שהיה לו להיזהר ולא נזהר, ודינו שאינו גולה מפני שעונו חמור. **אין גלות מכפרת לו ואין ערי מקלט קולטות אותו, שאין קולטות אלא המחויב גלות בלבד. לפיכך אם מצאו גואל הדם בכל מקום והרגו פטור"** (ראה גם רמב"ם הל' רוצח ו, ד-ו) (".

מאחר שהנאשם ירא שמיים וניכר, כי מתקשה להשלים עם היקף אחריותו לקרות התאונה נוכח אישיותו, היותו אדם נורמטיבי וההשלכות שיש לתוצאות התאונה גם על חייו ועל בני משפחתו הקרובים והסמוכים לשולחנו, מפנה בית המשפט גם לדעתו של כב' הרב עובדיה יוסף זצ"ל בשו"ת יחוה דעת, חלק ה' סימן טז', שם קבע כי:

"הנוהג ברכב וגרם לאובדן נפש מישראל... מפני שלא ציית לתמרור או שעבר עבירה אחרת על חוקי התנועה, הרי שגגתו עולה זדון... וכמו שכתב כיוצא בזה בשו"ת הרא"ש (כלל קא סימן ה') "שהרוכב על סוס אין לו רשות לרוץ במקום שיש בני אדם רוכבים או הולכים, שמא לא יוכל לעמוד כשירצה בכך, ואם רץ והזיק- פושע הוא ומזיק בגופו הוא..." וראה עוד בתשובת הרדב"ז... "שההולך במרוצה וכלי משחית בידו ופגע בחברו בלי כונה והרגו, הרי כשוגג הקרוב למזיד שאין הגלות לערי מקלט מכפרת עליו כדין שאר מי שרצח נפש בשגגה, שהרי היה לו להיזהר מאוד ללכת בנחת, כיון שכלי משחית בידו ועלול לגרום להריגת אדם", והוא הדין לנידון דידן, שהרכב הוא כלי קטלני ביותר, ועלול לפגוע ולסכן חיי אדם. ומי שלא נזהר לנהוג במתינות כראוי, נחשב הדבר לפשיעה, וקרוב למזיד הוא, וכהורג בידיים הוא...".

ובחזרה להלכות בית המשפט העליון המתייחסות גם לענישה הראויה בתאונות דרכים הגם שמדובר באנשים נורמטיביים.

גם כשדובר בנאשמים בעלי נסיבות אישיות לא קלות, מורכבות וקשות יותר מעניינינו,

נותרו בעינם עונשי מאסר מוחשיים לריצוי בפועל (ראו למשל, רע"פ 3714/15 מילר נ' מדינת ישראל (8.6.15)- אשה בהריון בסיכון גבוה, לאחר שנים של טיפולי פוריות, אושר עונש של 10 חודשי מאסר בפועל; רע"פ 2955/12 פלונית נ' מדינת ישראל (26.6.12)- אם חד הורית לשלושה ילדים, הסובלים מבעיות שונות, אשר אביהם אינו מוכן לקחתם לחזקתו, אושר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל; רע"פ 8576/11 מזרחי נ' מדינת ישראל (5.2.12)- אם לשלושה ילדים המצויה בהריון, הוקל בעונשה ל-8 חודשי מאסר בפועל; עניין נייאזוב- אם לשתי בנות, אחת סובלת מקשיים רפואיים, אשר האב אינו נוכח בחייהן ולא יכול לטפל בהן, אושר עונש של 7 חודשי מאסר בפועל; ואם לקטינה בת ארבע, החיה בנפרד מאבי הילדה, שנסיבותיה האישיות קשות, אושר עונש של 8 חודשי מאסר בפועל; ע"פ (ב"ש) 14750-05-14 טל נ' מדינת ישראל (12.11.14)- אם לשלושה ילדים, נסיבות חייה לא קלות, ומצבה הנפשי לא פשוט, הוקל בעונש מ-10 ל-8 חודשי מאסר בפועל, נוכח רמת הרשלנות שאינה גבוהה).

גם לאחרונה עמד בית המשפט העליון על העיקרון, כי לנסיבות אישיות אין עדיפות על פני עקרון קדושת החיים ואף שלנהג נסיבות אישיות ורפואיות מורכבות כתוצאה מאחריותו לתאונה, גילו הצעיר, העובדה שהחל בטיפול, נסיבותיו האישיות האחרות, העובדה כי הביע צער ואמפטיה למשפחת קורבן העבירה, נסיבות שנלקחו בחשבון לצד חומרת המעשים ומידת הרשלנות, נקבע כי לא נעלם מעיני השופטים **מצבו של המערער, הפגיעות הפיזיות והנפשיות שמהן הוא סובל**, וכך קבע בית המשפט:

"למרבה הצער, זוהי דרכן של תאונות הדרכים, אשר מזעזעות לא רק את עולמן של משפחות הקורבנות, עד כדי חורבן, אלא גם את עולמם של אלו שגרמו לתאונה".

בית המשפט היה קשוב לדברי הורי המערער ואחיו וציין כי ההליך הטיפולי ותהליך ההתבוננות העצמי שמקיים המערער, שהינם חשובים **"גם הם שלב בתהליך התשובה והכפרה, אולם בכך לא תם ונשלם"**. [דברי כב' השופט נ' סולברג, שהצטרף לחוות דעתו של כב' השופט י. אלרון בע"פ 634/19 גבאי נ' מדינת ישראל שו' י. אלרון (26.02.2020) (שם הערעור נדחה)].

דוגמא נוספת למתן עדיפות לעקרון קדושת החיים ע"י בית המשפט העליון על פני נסיבות אישיות והשפעת עונש מאסר על **אנשים נורמטיביים** ניתן ללמוד מע"פ 5754/19 פריסיליה קשתי נ' מדינת ישראל (22.01.2020) - שם הורשעה המערערת בעבירות של גרימת מות ברשלנות עת פגעה בהולך רגל שחצה במעבר חצייה **ובהפקרה**. נקבעה רשלנות שאינה נמוכה.

ביהמ"ש העליון (מפי השופט ג' קרא) דחה את הערעור וקבע בין היתר, קביעות היפות גם לענייננו- הגם שהמתחם שם לא רלוונטי לעבירות בגין הורשע הנאשם.

בית המשפט ציין את ההתחשבות בגילה הצעיר של המערערת; בנסיבות חייה; במצבה הנפשי בעקבות התאונה; ובהבעת החרטה על מעשיה. עם זאת נקבע:

"הקשיים עמם מתמודדת המערערת במאסרה, צעירה נעדרת עבר פלילי, הינם מנת חלקו של כל אדם מן היישוב המוצא עצמו לראשונה בחייו מאחורי סורג וברית. עדיין אין אלה נסיבות חריגות המצדיקות הקלה והתחשבות נוספת בענישה, מעבר לזו שבה נקט בימ"ש קמא.

"אל מול המחזה מכמיר הלב של צעירה בראשית דרכה בחיים, נעדרת עבר פלילי, העומדת בפני ביהמ"ש, לבושה במדי אסירה כשהיא ממררת בבכי ומבקשת הקלה בדין, יש להנכיח בענישה את קדושת חייו של קורבן מעשיה בהם פגעה המערערת, שעדיין מתקשה לראות את אחריותה להם, ולגלות כלפיו וכלפי בני משפחתו מידת אמפתיה ראויה".

לאור כל האמור לעיל, במקרה דנן **אין להעדיף** את נסיבותיו האישיות של הנאשם שבפני על פני אינטרס הציבורי להרתיע בשל מידת הפגיעה הגבוהה בעקרון קדושת החיים.

דו"ח ועדת דורנר

בית המשפט ער גם לדוח ועדת דורנר, ואולם במקרה דנן אין בו כדי להביא לסטייה ממדיניות הענישה המצדיקה בענייננו, הטלת מאסר בפועל.

פסקי דין אליהם הפנה ב"כ הנאשם

בית המשפט עיין בפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ הנאשם, אך לא ניתן לגזור מהם גזירה שווה לעמדה העונשית ההולמת בעניינו של הנאשם.

למשל בענין ע"פ 1319/09 משה כהן נ' מדינת ישראל (13.05.2009), שם אכן העמיד בית המשפט את עונש המאסר על עבודות שירות בשל נסיבות חריגות במיוחד, שאינן זהות לנסיבותיו של הנאשם בענייננו [שם ההתערבות היתה על רקע מצבם הבריאותי של אשת הנאשם ובנם ובית המשפט הגיע למסקנה כי מאסר מציב את המשפחה בפני סיכון חיי

הבן [יתר על כן פסק הדין ניתן **לפני למעלה מ-10 שנים** - לפני תיקון 113 לחוק - שתכליתו לקבוע עקרונות ושיקולי ענישה, המשקל שיש לתת להם והיחס ביניהם, בין היתר לצמצם פערי ענישה [סעיף 40א לחוק העונשין].

גם העונש שנקבע ברע"פ 548/05 מאירה ליון נ' מדינת ישראל (19.01.2006) אינו מתאים לעניינו.

פסק הדין בענין מאירה ליון ניתן ב-2006, לפני תיקון 113 לחוק העונשין, והעונש שהוטל שם אינו משקף את מדיניות הענישה המוכתבת בשנים האחרונות ע"י בית המשפט העליון.

גם לא ניתן להשוות את הנתונים במקרה של הנאשם לפרמטרים נוספים בפרשת ליון.

לנאשמת בפרשת ליון, נקבעה נכות פסיכיאטרית בשיעור של 75% (בשונה מהנאשם), עברה התעבורתי היה נקי (בעוד שעברו התעבורתי של הנאשם המונה 34 הרשעות), ובנוסף בעניינו הנאשם הפר מספר חובות זהירות מוגברות כולל זו שחב כשנהג ברכב כבד, שהתקרב למעבר חצייה במקום המוכר לו היטב.

על אף התוצאה העונשית במאירה ליון, שהיווה חריג, **קבע בית המשפט** את הכלל כי:

"על-פי רוב, מן הראוי להשית עונש מאסר לריצוי בפועל על המורשעים בעבירות גרימת מוות ברשלנות בתאונות דרכים, וכך הוא הדין ברוב המקרים".

יש ליתן את הדעת גם לדעת המיעוט שם של כב' השו' פרוקצ'יה אשר משקפת את מדיניות הענישה העכשוית כשקבעה, כי "חרף כל אלה, נתונה של המבקשת, גם בהצטרבותם, אינם מהווים נסיבות אינדיבידואליות ייחודיות המבחינות את עניינה מעניינים של מרבית הנאשמים המורשעים בעבירות רשלנות הכרוכות בתאונות דרכים קטלניות. אלה הם, על פי רוב, אנשים נורמטיביים שכשלו בהבזק אחד, וגרמו בנהיגתם למותם של בני אדם."

עוד קבעה כי "בית המשפט לא יצא ידי אחריותו ומחויבותו לחברה אם יסטה מקו ההחמרה שבענישה, הנדרש בתאונות קטלניות, במקרה שנסיבותיו האמיתיות אינן חריגות."

בע"פ (חיפה) 41013-04-13 מיכל כרמון נ' מדינת ישראל - (בפני כב' השו' ת. שרון נתנאל פורסם בנבו ב-04.07.2013) נקבע רף רשלנות נמוך, שלא כבעניינו של הנאשם.

אמנם ב"כ הנאשם התייחס לדעתו של כב' השופט שפירא שם הביע דעתו בין היתר, כי בעבירות רשלנות **יש לצמצם** בשימוש בעונש המאסר גם אם תוצאתן חמורה.

עם זאת ב"כ הנאשם התעלם מיתר קביעתו של כב' השו' שפירא בהמשך פסק הדין לפיה, **ככלל בעבירות רשלנות יש לגזור עונשי מאסר בפועל** "...במקרים בהם מדובר בנאשם בעל עבר פלילי, או במקרים של רשלנות חמורה..." (שם בעמ' 9).

עוד נקבע בפסק דין כרמון, כי :

"חריגה מהכלל לפיו יושתו עונשי מאסר לריצוי בפועל, תיעשה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, בהן מדובר ברמת רשלנות נמוכה וכאשר מתקיימות נסיבות אישיות יוצאות דופן".

מכאן, שלא ניתן לגזור גזירה שווה מפסק דין כרמון לעניינו של הנאשם.

בגמ"ר 20621-02-18 פרקליטות מחוז ת"א נ' וגנר בן ציון, כב' הש' א. זרזבסקי, (פורסם בנבו 03.03.2020) נקבע רף רשלנות בינוני בעוד שבעניינו של הנאשם רף הרשלנות גבוה.

בת"פ (חיפה) 43073-11-13 מדינת ישראל נ' זובידאת -כב' הש' א. אליקים (פורסם בנבו ב- 1/07/2019) הן נסיבות המקרה והן הקביעות המשפטיות שם אינן דומות למקרה שלפנינו, התאונה התרחשה שם בעקבות רשלנות רגעית, סטה ופגע -חזית אחור, לא היתה פגיעה במעבר חצייה, לא היה אלמנט של נהגה ברכב כבד כך שלא נקבעו שהופרו שם חובות זהירות מוגברות, והעיקר נקבע שם רף רשלנות נמוך, שלא כבעניינו. ולכן פסק דין זה אינו מהווה אינדיקציה לעניין העונש.

בעפ"ת (חיפה) 21675-02-18 פלוני נ' מדינת ישראל - כב' ההרכב: ר. שפירא, ב. טאובר, ע. חן ברק (פורסם בנבו ב-12.04.2018), הגם שהרשלנות לא היתה נמוכה התערב בית המשפט בעונש המאסר לקולא בהתחשב בחלוקף הזמן המשמעותי, 4 שנים חלפו ממועד קרות התאונה עד למועד הגשת כתב האישום **וסך 10.5 שנים חלפו עד למתן גזר הדין**, שלא כבעניינו.

בעפ"ת (חיפה) 1267-05-16 חיזגילוב נ' מדינת ישראל - כב' ההרכב: ר. שפירא, ב. טאובר, ת. נאות פרי (פורסם בנבו ב- 29.06.2016), התערב בית המשפט בעונשו של המערער כי הרשלנות לא היתה גבוהה כבענינו של הנאשם, מה גם שהיתה שם רשלנות תורמת ממשית מצד המנוח, שהעמיד את רכבו בשוליים, כשהרכב בולט לכוון נתיב הנסיעה.

העונש ההולם

נסיבות ביצוע העבירות במקרה שבפנינו חמורות.

הנאשם הפר **2 חובות זהירות מוגברות** - זו הנובעת מהיותו נהג רכב כבד וזו הנובעת מהתקרבותו למעבר חצייה, שהינו קודש הקודשים של הולכי הרגל.

מידת הרשלנות חמורה וגבוהה.

האשם התורם הינו מינורי.

מידת הפגיעה בערך המוגן גבוהה.

אין בנסיבות האישיות של הנאשם, כדי להביא לחריגה ממתחם הענישה ומהכלל כי העונש הראוי הינו מאסר לרצוי בין כתלי הכלא.

עם זאת, הנסיבות האישיות ויתר שיקולי הענישה, כפי שפורטו בהכרעת הדין נלקחים בחשבון בקביעת נקודת ההלימה בתוך מתחם הענישה.

לעקרון קדושת החיים עדיפות על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, במקרה דנן, בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירות, רמת הרשלנות, מידת הפגיעה בערך המוגן, שיקולי ההרתעה ולעובדה שלרוב עבירה של גרימת מות ברשלנות מבוצעת ע"י אנשים נורמטיביים.

הפסיקה שבה ומדגישה את מקומה המרכזי של דרגת הרשלנות בעת קביעת העונש בעבירה של גרם מוות ברשלנות.

בית המשפט העליון חזר וקבע, כי **במקרים חריגים בלבד יהא המורשע פטור ממאסר בפועל בשל נסיבותיו האישיות** [עיין: ע"פ 8189/17 בן חיים נ' מדינת ישראל הרכב כב' השו': א. חיות, נ. סולברג, י. אלרון (07.02.18), הורשע בבימ"ש המחוזי בעבירות של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה; הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו; נהיגה בלי רישיון נהיגה; אי-ציות לרמזור אדום. על המערער נגזרו 40 חודשי מאסר בפועל, 8 חודשי מאסר על תנאי ופסילה מנהיגה ומקבלת רישיון נהיגה למשך 5 שנים, החל מיום שחרורו ממאסר. הערעור נסב על גזר הדין ונדחה;

רע"פ 1127/18 נג'ב נ' מדינת ישראל כב' השו' י. אלרון (13.02.18) שם המבקש, בן 78 עם בריאות רופפת גרם למוותו של צעיר בן 24 עת נרדם בנסיעה, סטה ממסלול הנסיעה, נכנס לשול הדרך ופגע במנוח. המבקש הורשע **על פי הודאתו** בגרימת מוות ברשלנות, נהיגה במצב העלול לסכן את משתמשי הדרך, וסטייה מנתיב נסיעה. המבקש נדון **ל-12 חודשי מאסר בפועל**. וזאת לאחר שנבחנו נסיבותיו האישיות ובין היתר גילו המבוגר של המבקש; בריאותו הרופפת; עברו התעבורתי המונה 24 עבירות ותוך שדחה את עמדת שירות המבחן, אשר המליץ להטיל על המבקש עונש מאסר בפועל שאותו ניתן לרצות בעבודות שירות שכן ביהמ"ש לתעבורה סבר, כי **חורגת ממדיניות הענישה הנהוגת**. ערעור שהגיש למחוזי נדחה וכך גם הבר"ע שהגיש לעליון נדחתה. **נקבע, כי** "התוצאה אליה הגיעה הערכאה הדיונית **אינה חורגת כלל ועיקר ממדיניות הענישה הנהוגה**, שהרי השתת עונש מאסר בפועל על מי שהורשע בגרימת מוות ברשלנות, אף לעת שיבה, אינה בבחינת חזון נפרץ. "

גם כשהיו נסיבות אישיות לא פשוטות, ו/או נסיבות רפואיות ו/או תסקיר שירות מבחן שהמליץ על מאסר שירוצה בעבודות שירות, בתי המשפט לא אימצו את המלצת שירות המבחן וביהמ"ש העליון אישר עונש מאסר בפועל בשל עיקרון קדושת החיים ואינטרס ההרתעה כך למשל:

ברע"פ 7214/13 הרשנסון נ' מדינת ישראל (8.1.14) המבקשת הורשעה, לאחר ניהול הוכחות, בגרימת מוות בנהיגה רשלנית. המבקשת נהגה ברכב פרטי, ופגעה באיש מבוגר אשר חצה את הכביש, **שלא במעבר חצייה**, המנוח נפגע באורח קשה, פונה לבית חולים ונפטר. ביהמ"ש לתעבורה גזר עליה 10 חודשי מאסר בפועל; מאסר על תנאי; עשר שנות פסילה; פסילה על תנאי וקנס בסך 10,000 ₪. המבקשת ערערה לביהמ"ש המחוזי. ביהמ"ש דחה את טענות המבקשת לעניין הכרעת הדין, אך נוכח הסכמת המשיבה הפחית את עונשה והעמידו על **8 חודשי מאסר בפועל**.

המבקשת פירטה לבית המשפט העליון את נסיבותיה האישיות בהרחבה ואליהן צירפה גם את תסקיר המבחן שנערך לה, וכן חוות דעת פסיכיאטרית אשר מסקנתה היא כי **נשקפת סכנה לחייה אם תישלח לריצוי עונש מאסר בפועל**. הבקשה נדחתה.

בית המשפט העליון קבע כי התערבות תהא רק במקרים בהם ישנן נסיבות של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה, עיין והשווה לרע"פ 4562/18 בן טוב נ' מדינת ישראל (12.08.18), שם נדונה בקשת רשות ערעור על פס"ד מחוזי בגדרה נדחה ערעורו של המבקש על פס"ד של בימ"ש שלום לתעבורה, במסגרתו הורשע המבקש בעבירה של **גרימת מוות בנהיגה רשלנית** - בשל כך **שנסע לאחור**, בכביש חד-סטרי נגד כיוון התנועה ופגע בהולכתרגל שחצתה את הכביש, **שלא במעבר חציה**. על המבקש הושתו, בין היתר, **10 חודשי מאסר בפועל** ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 8 שנים. בקשת רשות הערעור נדחתה.

רע"פ 4832/18 אלגדאמין נ' מדינת ישראל (12.07.18) **נדחתה בקשת רשות לערעור של המבקש, שהינו נהג משאית**, אשר במהלך נסיעה בנתיב הימני סטה לנתיב השמאלי כדי לחמוק מפגיעה במערבל בטון, שעמד בשולי הכביש, **וגרם למות אדם ולחבלות לשני בני אדם**.

דינו של המבקש נגזר בבית משפט השלום ל- **20 חודשי מאסר לריצוי בפועל**; 12 חודשי מאסר על תנאי; 12 שנות פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה; 20 חודשי פסילה על תנאי; וקנס בסך 20,000 ₪.

ערעור למחוזי נדחה. ביהמ"ש המחוזי אימץ את קביעת ביהמ"ש לתעבורה, כי דרגת רשלנותו של המבקש הייתה **בינונית-גבוהה**, בין היתר, בשל מחדלו בזיהוי התקלה במערכת הבלימה, אשר לא פעלה כראוי; אי זיהוי מערבול הבטון מבעוד מועד; ואי שימוש באמצעי הבלימה שעמדו לרשותו. **בקשת רשות הערעור לבית המשפט העליון כאמור לעיל נדחתה**.

כאמור ב"כ הנאשם פרט בהרחבה בטיעוניו על הנסיבות האישיות של הנאשם ומסקנת בית המשפט כי אין בהן כדי להוות נסיבות חריגות לאי הטלת עונש מאסר בפועל לריצוי בין כתלי הכלא.

אפילו היתה בפני ביהמ"ש המלצה חד משמעית להטיל על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, יש לזכור, כי לא אחת נפסק שבית המשפט אינו כבול בהמלצה, המהווה אך אחד השיקולים בשלב גזירת הדין, כל מקרה נבחן לגופו [עיין: רע"פ 5176/03 סוריאנו נ' מדינת ישראל (12.06.03), רע"פ 7257/12 גדעון סנדרוביץ נ' מדינת ישראל (18.02.12), ברע"פ 9460/16 גרנבי נ' מדינת ישראל (12.03.17), רע"פ 9316/17 שאער נ' מדינת ישראל (25.12.17), רע"פ 2604/16 מחאג'נה נ' מדינת ישראל (02.05.18)].

ברע"פ 9460/16 גרנבי נ' מדינת ישראל (12.03.17), נקבע כי **"בית המשפט אינו מחויב לאמץ את המלצות שירות המבחן, הגם שישליתן להן את המשקלה הראוי - ראייתו של בית המשפט בהנהגתו, ועליו לשקול מכלול של נסיבות שיקולים, כגון: חומרת העבירה ונפיצותה, בציבור; הצורך בהגנה על שלום הציבור ובטחונו; הרתעת העבריינים והקונקרטיים בעבריינים בכוח; וכיוצא ב.**

שיקולים אלה אינם נמנים על מערכת השיקולים המנחים את קצין המבחן, והמסלק חיסב שבון, ככלל, עלידי בית המשפט בלבד, אשר אמור לשים לנגד עיניו גם את המלצותיו של קצין המבחן."

פיצויים

לאחר שביהמ"ש שמע את עדות בן המשפחה לעונש סבור ביהמ"ש, כי במקרה דנן גם ראוי להטיל על הנאשם פיצויים לטובת בני משפחת המנוחה [ע"פ 961/16 ג'האד אלהרוש נ' מדינת ישראל (25/11/18)].

סוף דבר

בהתחשב בעבירות בהן הורשע הנאשם, חומרה, חובות הזהירות שהופרו, מידת הרשלנות הגבוהה, מידת הפגיעה בערך המוגן, מדיניות ענישה, מתחם ענישה, נסיבות אחרות שאינן נעוצות בעבירות וכל הנטען בפניי-על הנאשם מוטלים העונשים הבאים:

1. 11 חודשי מאסר בפועל.
2. על מנת להרתיע את הנאשם מוטלים עליו 7 חודשי מאסר וזאת על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי שהנאשם לא יעבור עבירה לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה בה הורשע או עבירה של נהיגה בזמן פסילה.
3. פסילה בפועל מלקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לתקופת בת 15 שנים.
מתקופת הפסילה יש לנכות הפסילה המנהלית שריצה הנאשם בת 90 הימים.
בית המשפט מודע לעיסוקו של הנאשם וכן לעובדה כי חזר לנהוג לאחר שסיים לרצות את הפסילה המנהלית.
גם אם נכון היה להגיש בקשה לפסילת רישיון נהיגה עד תום ההליכים ופעולה זו לא נעשתה, אין מתקנים עוול בעוול ודי בסיווג כדי לאזן בין האינטרס הציבורי לנסיבות האישיות.
- בהתחשב בנסיבות האישיות של הנאשם, גילו ועיסוקו - הפסילה תסווג כך שבחמש שנות הפסילה האחרונות - יוכל הנאשם לנהוג על רכב לו נדרש רישיון נ ג דרגה B, כן יוכל לנהוג על מכונה ניידת/מלגזה, אם כשיר לכך או יוכשר לכך.
4. הנאשם ישלם פיצוי למשפחת קורבן העבירה בסך 18,000 ₪.
הפיצוי ישולם ב-10 תשלומים, תשלום ראשון תוך 150 יום.

ב"כ המאשימה ידאג להעביר למזכירות פרטי חשבון או פרטים אחרים הנדרשים לצורך תשלום הפיצוי, על פי טופס פרטי ניזוק.

בשל נסיבותיו האישיות של הנאשם והטלת רכיב הפיצוי, נמנע ביהמ"ש מהטלת רכיב קנס לטובת אוצר המדינה.

זכות ערעור תוך 45 יום כחוק.

ניתן היום, כ' אדר תשפ"א, 04 מרץ 2021, במעמד הנוכחים.